

7/306 GODINA XXX . SRPANJ 2011. CIJENA 8 KN

Ladonja

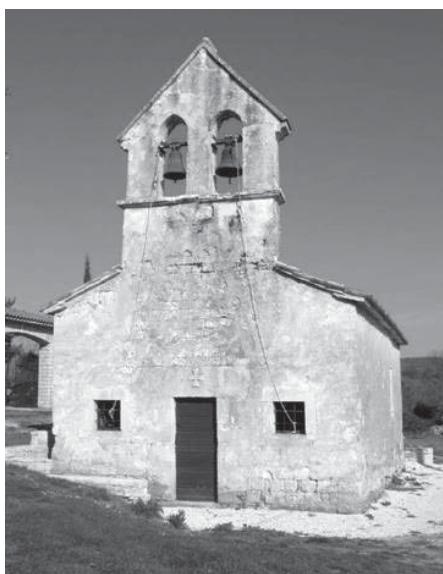
Vjerski informativno-kulturni list

30^{godina}

MLADOMISNIČKO SLAVLJE
u Žminju

Crkva Sv. Jakova u Bačvi

Župa Bačva u Porečkom dekanatu osnovana je 1653. zbog dušobrižničkih potreba doseljenika, kada su Mlečani u 16. i 17. stoljeću ovdje naselili hrvatske obitelji iz Dalmacije i Bosne. Današnja crkva Sv. Jakova apostola izgradena je 1628. na mjestu ranije koja se spominje 1318. Ima romaničke značajke, svetište je velikim trijumfalnim lukom odvojeno od lađe. Na zidanom je oltaru drveni retabl s reljefnim gotičkim i oslikanim triptihom, prikazom Gospe s Djetetom, koji je djelo Motovunca Alviza Orsa.

Zidovi su većim dijelom oslikani freskama domaćeg majstora iz 16. st., Dominika iz Udina, koji je bio nastanjen u Vodnjanu. Prikazuju motive kristološkog ciklusa, a iz ikonografije se izdvaja simbolički prikaz sv. nedjelje kao rezultat pučke teologije s ciljem da se razvije svijest o nedjelji, danu Gospodnjem i danu počinka.

Na pročelju crkve nalazi se velika preslida nesrazmjerna dimenzijama crkve, izgrađena u vrijeme gotike s dvama okнима i zvonima.

Srpanj

P 1 Srce Isusovo,

Aron, Ester

S 2 Srce Marijino,

Oton, Berta

N 3 14. KROZ GODINU,
Toma ap., Leon

P 4 Elizabeta Port., Urlih

U 5 Ćiril i Metod, Antun M.,
Slaven

S 6 Marija Goretti

Č 7 Rudolf, Klaudije, Vilko

P 8 Akvila i Priscila

S 9 Marija Petković, Leticija

N 10 15. KROZ GODINU,
Amalija, Aleksije

P 11 Benedikt opat, Olga

U 12 Mohor i Fortunat, Oliver

S 13 M. B. Bistrička, Eugen

Č 14 Miroslav, Kamilo de L.

P 15 Bonaventura, Vladimir

S 16 Gospa Karmelska,

N 17 16. KROZ GODINU,
Marina, Aleksije

P 18 Fridrih, Arnold, Elio

U 19 Makrina, Arsen, Zoran

S 20 Margarita, Ilija prorok

Č 21 Lovro Brindizijski,
Danijel

P 22 Marija Magdalena,
Magda

S 23 Brigita, Apolinar

N 24 17. KROZ GODINU,
Kristina, Mirjana

P 25 Jakov apostol, Jakša

U 26 Joakim i Ana

S 27 Klement Ohridski

Č 28 Nazarije, Celso, Samson

P 29 Marta, Flora

S 30 Petar Krizolog

N 31 18. KROZ GODINU,
Ignacije Lojolski

Spomendani

1. srpnja

Presveto Srce Isusovo - *Marcilnica (Labin)*

3. srpnja

Sv. Toma apostol, zaštitnik pulske biskupije

9. srpnja

Bl. Marija od Propetog Isusa Petković (1892.-1966.), utemeljiteljica redovničke zajednice Kćeri Milosrđa sv. Tome, rođena u Blatu na otoku Korčuli. Blaženom ju je proglašio 2003. u Dubrovniku papa Ivan Pavao II.

11. srpnja

Sv. Benedikt, 1958. proglašen ocem Europe i zaštitnikom Zapada

12. srpnja

Sv. Mohor i Fortunat – *Lindar*, župa se spominje 1379., crkva je izgradena 1606. vjerojatno na mjestu ranije

13. srpnja

Majka Božja Bistrička, hrvatsko nacionalno Marijansko svetište

17. srpnja

Sv. Marina - *Motovunski Novaki*, župa osnovana 1550.

20. srpnja

Sv. Ilija prorok, Sv. Margareta – *Štinjan*, kao župa spominje se 1701.

22. srpnja

Sv. Marija Magdalena – *Mutvoran*, nekad sjedište kaptola i sjedište nadžupe do 1787.

25. srpnja

Sv. Jakov apostol - *Bačva, Brda*

31. srpnja

Sv. Ignacije Lojolski (1491.-1556.), osnivač Družbe Isusove čije je geslo „Ad maiorem Dei gloriam“ (Sve na veću slavu Božju)

Prorok Ilijia – navjestitelj Božje pravednosti

Prorok Ilijia je preteča budućim prorocima koji će u svome narodu ne samo prenosi Božju poruku, nego će opominjati narod da se ne udaljuje od Boga, u protivnom će ga sustići kazna. Ilijia je iznad svega preteča Ivanu Krstitelju. Uznesen je na nebo u ognjenim kolima koje su vukli ognjeni konji. Otuda mu i ime Gromovnik.

Piše Zdenka JELAČIĆ

Nakon lipnja koji je bio prebogat crkvenim blagdanima, u mjesecu srpnju svoj pogled upiremo prema najvećem borcu protiv krivovjerja i revnitelju za Božji dom, proroku Ilijiju. Knjiga Sirahova ovako sažima i hvali tu Iljinu borbu: "I usta prorok Ilijia kao oganj, riječ mu plamtjela kao buktinja. On je na njih donio glad i revnošću je svojom umanjio njihov broj. Po riječi je Božjoj nebo zatvorio i tri puta oganj s neba sveo."

Prorok Ilijia je bio rodom iz Tišbe, pa se naziva i Tišbijac. Živio je i djelovao u Sjevernom ili Izraelskom kraljevstvu u IX. stoljeću prije Krista u vrijeme kraljevanja Ahaza i Izabele. Izabela dolazi od hebrejskoga – moj bog je Baal. Borbu s bezbožnim Ahazom i njegovom ženom Izabelom sam prorok Ilijia najbolje izriče, nalazeći se na Božjoj gori Horebu. Na Jahvin upit zašto je tamo došao, prorok odgovara: "Revnovao sam gorljivo za Jahvu, Boga nad vojskama, jer su sinovi Izraelovi napustili tvoj Savez, srušili tvoje žrtvenike i pobili mačem tvoje proroke. Ostao sam sam, a oni traže da i meni uzmu život" (1 Kr 19,10). U tim je riječima sav Ilijia. One izriču njegovo proročko poslanje u jednom veoma teškom razdoblju povijesti izabranoga naroda.

Ilijina čudesna

Ilijia se sukobio s kraljevskom kućom poradi Gospoda. Htio im je dokazati da je Jahve izveo narod iz Egipta i svojom čudesnom

rukom ih branio i da ih jednakom danas brani i čuva. To Ilijia dokazuje i svojim čudesnim činima: «U ovim godinama neće biti ni rose ni kiše, dok ja ne kažem» (1Kr 17,1). Tako je bilo i na Karmelu s poganskim svećenicima, i za Nabota koji je oteo vinograd, a nije isplatio. Ali je znao Ilijia da je čovjek i da je slabašan koliko god izgledao jak i oštar. U pustinji je Gospodu zavatio da ga uzme sebi pošto se umorio, ali i obeshrabrio. On je vojevao za Gospoda i pobio tolake poganske svećenike, te je poslije toga morao bježati i nitko ga nije zaštito. Međutim, ovo ga povezuje s Mojsijem na istom brdu Sinaju, gdje Mojsije razgovara s Bogom u jednom teškom tonu i nevjericu prema sebi i svojim snagama.

Prorok Ilijia je preteča budućim prorocima koji će u svome narodu ne samo prenosi Božju poruku, nego će opominjati narod da se ne udaljuje od Boga, u protivnom će ga sustići kazna. Ilijia je iznad svega preteča Ivanu Krstitelju (Mk 1,2-3).

Uznesen je na nebo u ognjenim kolima koje su vukli ognjeni konji. Otuda mu i ime Gromovnik. Iz toga opisa staro je židovsko vjerovanje izvuklo zaključak da će se Ilijia još jedanput pojavit na zemlji prije "velikoga Jahvina dana". Neki sveti oci i crkveni pisci misle pak da će to biti prije drugog dolaska Mesije, tj. prije sudnjeg dana.

Ilijia uzor molitve

Prorok Ilijia nije samo svetac ratnik kako ga se često shvaća i opisuje, već je prvotno navjestitelj Božje pravednosti i čovjek kontemplacije i molitve, čovjek potpunog predanja Bogu. Nije ništa imao osim Boga. Samo njegovo ime na hebrejskom jeziku znači „Moj Bog je Jahve“. Sv. Ivan Zlatousti u jednom govoru ovako veliča Iljinu siromaštvo: "Ilijia ništa nije imao pa ga ništa nije ni priječilo da se uspne na vrh kreposti; on je ocean bez granica."

Sv. Jakov u svojoj poslanici opisuje Iliju kao uzor uspješne molitve: "Mnogo može molitva pravednika ako je žarka. Ilijia je bio čovjek koji je patio kao i mi; usrdno je molio da ne bude kiše; i nije pala na zemlju tri godine i šest mjeseci. Zatim je ponovno molio, pa je nebo dalo kišu, i zemlja je donijela svoj rod" (Jak 5,16b-18).

Snažni monaški pokret u IV. stoljeću gledao je u Ilijiji svoj uzor, osobito u njegovoj uzdržljivosti, siromaštву, boravku u pustinji, postu i molitvi. Zato su ga čak nazivali "Naš poglavica".

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Gordana Krizman

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč
tel: 052/429-034

fax: 052/429-039

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Rukopise i fotografije ne
vraćamo

Grafičko oblikovanje

Marijan Markežić

Grafička priprema

Gabrijel Erman

Tomislav Erman

Tisak

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: *Mladomisnik Josip Peteh*

Sadržaj

Crkvena godina

Prorok Ilija – navjestitelj

Božje pravednosti

3

Teološka misao

Padaju maske s lica lažnih proroka

5

Papin pohod

Hrvatska može dati

svoj doprinos Evropi

6/7

Petrova sjena nad hrvatske obitelji

8

Aktualno

Srebrni jubilej vlač. Butkovića i
vlač. Zgrablića

9

Kronika

Susret u Cenacolu

10

Mlada misa Josipa Peteha u Žminju

11

Susret bolesnika kod frataru u Pazinu

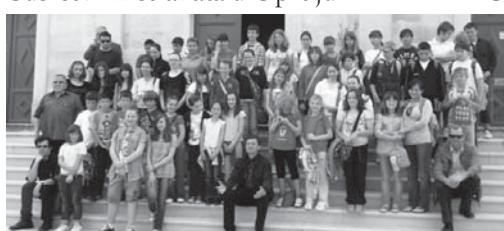
12

Hodočašće Udruge Zavjet u Lanišće

13

Susret ministranata u Oprtlju

15

Aktualno

Humanitarni koncert u
pulskoj Areni

16/17

Župna zajednica

Šumber – župa Sv. Petra i Pavla

18-20

Obljetnice

Velika obljetnica za veliki jubilej
trviškog zbora

21

Pismo iz Rima

Izgubili smo ponos i dostojanstvo

22

Crkva i društvo

Katolička Hrvatska kao
europaska vrijednost

23

Mladi

Otkrijmo vrednote Hrvatske

24

Kronika

Misa za domovinu u Marčani

25

Blaženik sutra

Velečasnom Miru

na srcu su mladi

26

Aktualno

Razrješenja i imenovanja u Biskupiji

27

Feljton

Narodni preporod i istarsko svećenstvo

28/29

Savjeti

Utjecaj sunca na kožu

30

Beside

Čakule pod ladonjon

31

Padaju maske s lica lažnih proroka

Baalovi proroci u Hrvatskoj sustavno napadaju katoličke vrednote i sustavno diskriminiraju katolike, a vlast to tumači nečim naprednim. Diskriminira se obitelj na zakonskoj a iznad svega na društvenoj osnovi. Zašto napadaju katoličku obitelj, a ne toliko biskupe i svećenike? Obitelj je temelj svakog zdravog društva, a time i Crkve. Znaju - ako razore katoličke obitelji, razorili su temelje svake zajednice pa time i Crkve.

Piše mr. Ilijan JAKOVLJEVIĆ

U starome zavjetu čitamo kako se prorok Ilija našao na udaru kralja Ahaza i kraljice Izabele zbog svoje vjernosti Bogu. Prorok Ilija bori se protiv nemoralnih zakona kraljevske kuće te brani nadnaravní zakon i traži ispravno štovanje Boga. Vlast se željela riješiti proroka Ilijie i narodu pokušava nametnuti svoje lažne proroke, tzv. Baalove proroke, one proroke koji nisu u službi istine, pravde. Prorok Ilija pred narodom pokazuje i dokazuje da je njegov način jedini ispravan u štovanju Boga, ali vlast to ne prihvata, dapače, počinje progon čovjeka Božjeg.

U današnjem svijetu imamo istu scenu, moderni vladari preko svoji Baalovih proroaka-medija, napadaju čovjeka Božjega, papu i Katoličku crkvu kojoj je on na čelu. Mnogi mediji, koji su u službi ovozemnih samopozvanih bogova, nakon što se čovjek Božji, blaženi Ivana Pavao II. suprotstavio Georgu Bushu zbog slanja trupa u srce islama zbog uspostavljanja "demokracije", započinju, po diktatu svojih vladara iz Amerike preko Engleske, napad na sve što je sveto i što pripada Katoličkoj crkvi. Kao izgovor uzimaju sveopću devijaciju, koja je više prisutna u svim sferama društva, nego u Crkvi, kako bi zabranili govor proroku Božjem i kako bi oni postali jedini nositelji istine, pravde, koja nije u službi ni čovjeka ni Boga, nego modernih kraljeva. Sve se

više dižu Baalovi proroci - mediji, šire svoja krile i pokazuju moć i praktično traže od Crkve da vodi propagandni rat protiv sebe. Kad su pomislili da su krila raširili i zavladali, Božji čovjek osuđuje svaku devijaciju i ponizno traži oproštenje. Bog prihvaća njegovu žrtvu poput one proroka Ilijie.

G.K. Chesterton u svome *Pravorjeru* razotkriva osnovni hendiček kritičara religije: *Ljudi koji su se počeli boriti protiv Crkve u ime slobode i čovječnosti, odbacuju i slobodu i čovječnost kako bi se mogli boriti protiv Crkve.* Borba protiv Crkve nije borba za čovječnost, pravdu i slobodu, nego borba za vlast i kult ličnosti.

Dakle, čemu služi novi žestoki napad na Crkvu zbog sveopće devijacije? Amerika je na neki način napadima na Crkvu ušutkala glas savjesti društva i započela rat u Iraku i drugim zemljama u koji sad uvlači i druge zemlje, samo s ciljem da zagospodari prirodnim bogatstvima te zemlje. Na taj je način pokušala zaustaviti Katoličku crkvu u širenju međureligijskog dijaloga i nametnula dijalog oružja.

Engleska, uvidajući da se sve više približava trenutak ujedinjenja Katoličke crkve i Anglikanske, te da gube vjersku vlast, a kraljevska kuća gubi bilo kakav utjecaj na vjeru ljudi, počinje napad na Katoličku crkvu u Irskoj. Izabire Irsku jer tamo su u većini katolici i žele ukazati na sve slabosti Katoličke crkve.

Nisu u potpunosti uspjeli blokirati eku-menski dijalog i sjedinjenje dviju Crkva pod vodstvom Božjeg čovjeka, Pape.

Napadi na Katoličku crkvu u Hrvatskoj vode se već duže vrijeme, ali propali su svi dosadašnji pokušaji. Pokušaj uklanjanja križeva i smjena biskupa nije uspjela. Isti taj čovjek sad se želi susresti s čovjekom Božjim i pokreće cijelu lavinu preko svojih proroka. Biskupi, vodeći računa da nije riječ o karnevalskom susretu u kazalištu, već o kulturi, odgadaju poslati pozivnicu do karnevala.

Baalovi proroci se i dalje ne predaju u Hrvatskoj i sustavno napadaju katoličke vrednote i sustavno diskriminiraju katolike, a vlast to promatra i tumači nečim naprednim. Diskriminira se obitelj na zakonskoj, a iznad svega na društvenoj osnovi. Zašto napadaju katoličku obitelj, a ne toliko biskupe i svećenike? Obitelj je temelj svakog zdravog društva, a time i Crkve. Znaju - ako razore katoličke obitelji, razorili su temelje svake zajednice pa time i Crkve. Nade se nove alternative obitelji, koje nisu u skladu s naravnim zakonom. Ono što je naravno proglašava se konzervativnim, a ono što je devijacija pokušava se nametnuti modernim i prosperitetnim. Svjesni smo da obitelj nema alternative kao što je nema ni Katolička crkva. Vjera nas je očuvala i očuvat će nas ako budemo znali slijediti prave proroke.

Hrvatska može dati svoj doprinos

Premda na prvi pogled posjet poglavara Katoličke crkve i završetak pregovora o pristupu EU-u nemaju mnogo toga zajedničkoga, ta dva događaja po svojoj važnosti, po pozornosti što su je izazvala, a napose po svome sadržaju svjedoče o temeljnim pitanjima s kojima se suočavaju Hrvati, bilo privatno, bilo u zajednici.

Piše mr. Ivo LOVRIĆ

Mir vama na zagrebačkom Hipodromu

Kad se sve zbroji, ljeto u Hrvatskoj uvijek je isto. Nacija analizira turistička noćenja, dolaske i odlaske, ljetnog raspoloženja ne manjka. Tek usput se probije koja vijest o nezaposlenosti i cijenama pšenice. No bez obzira na to što zemlja ovih ljetnih mjeseci više misli na dokolicu negoli na ozbiljne stvari, važni događaji i pojave zaokupljaju pozornost, nečiju više a nečiju manje, izazivaju oduševljenje ili pak zabrinutost, nameću pitanja o njihovom značenju i posljedicama. A takvih događaja, koji kad se pojave zaokupe pozornost čitave nacije, ne manjka, u lipnju ih je bilo čak dva. Početkom mjeseca zemlju je pohodio papa Benedikt XVI., a na samom kraju lipnja Hrvatska je napokon završila pristupne pregovore s Europskom unijom. I premda na prvi po-

gled posjet poglavara Katoličke crkve i završetak pregovora o pristupu EU-u nemaju mnogo toga zajedničkoga, ta dva događaja po svojoj važnosti, po pozornosti što su je izazvala a napose po svome sadržaju svjedoče o temeljnim pitanjima s kojima se suočavaju Hrvati, bilo privatno, bilo u zajednici.

Papa u Zagrebu širio optimizam

Posjet Benedikta XVI. Zagrebu izazvao je rijetko viđeno oduševljenje pripadnika različitih slojeva hrvatskog društva, a stotine tisuća vjernika na misi s Papom na zagrebačkome hipodromu znak su da Papin dolazak nije samo običan crkveni ili društveni događaj, nego da aktualizira brojna egzistencijalna pitanja hrvatskih građana. Bilo da je riječ o

fenomenu obitelji, kao središnjoj temi Papina posjeta, općim pitanjima uloge kršćana u društvu, pa sve do vrlo osobnih vjerskih osjećaja, Hrvatska je tih dana bila u potrazi za samom sobom, svojim identitetom, svojim ciljevima i napisljeku, kao neizbjegnjim pitanjem, svojim društvenim odnosima. Papa je tih dana širio optimizam, rijetko viđen u Hrvatskoj posljednjih godina. Bez obzira na činjenicu da se vjera u prvom redu tiče čovjekova odnosa sa samim sobom i s Bogom, društvena dimenzija Papina posjeta Hrvatskoj, pa u skladu s time i politički vidovi toga događaja, važan su dio razmišljanja o hrvatskom identitetu i podloga bez koje se ne može zamisliti budućnost ove države. Pluralističko društvo, a to Hrvatska jest, odlikuje se unutarnjim različitostima i šansama svih, ali ono ne umanjuje

Europi

Razdragani narod na Hipodromu

temeljne vrijednosti koje predstavljaju okosnicu društvenog razvijanja. Papa se nije libio, uz vjerske poruke koje je slao, osvrnuti se i na političke okolnosti, što je također uobičajeno posebice kad je riječ o dodirnim temama vjere i politike.

Hrvatska pripadnost Europi

Ovaj njegov posjet ostat će upamćen po poruci da Hrvatska nije Balkan, kao i onoj, češće prenošenoj, da je pristup Hrvatske EU-u logičan, ispravan i nužan.

Nekoliko tjedana nakon Papina posjeta hrvatski su političari odahnući, EU je napolik objavio svršetak pregovora i najavio pristup Hrvatske Uniji. Papino mišljenje o pripadnosti Hrvatske Europi, odnosno onome što čini vrijednosni sustav na koji se poziva EU, dijeli brojni Hrvati, napose katolici, ali teško da i svršetak pregovora može ukloniti zebnju, zabrinutost zbog budućnosti na pragu i kasnije u okviru Unije. Nameće se tolika pitanja, od iskrenosti i dobronamjernosti Unijinih pregovarača, preko problema unutar same Unije do sposobnosti hrvatskih elita da uspješno

vode zemlju, neovisno bila ona na vratima EU-a ili se dičila članstvom u njoj.

Unija i potiče i kažnjava

EU je zajednica ravnopravnih država a ne, kako često znaju sugerirati hrvatski političari, i još češće mediji, autoritet koji državama određuje način života. Međutim, u skladu s ukupnim odnosima u svijetu a napose s rezultatima integracijskih procesa na europskoj razini, EU potiče sposobnost svojih članica i kažnjava one koje nisu u stanju izboriti se za svoje interese. Sustav odlučivanja u Europskom parlamentu i u Vijeću Europske unije omogućuje državama članicama da se dokažu kao uspješna društva i dobri partneri. Međutim, načelo supsidiarnosti, koje nalaže da se pitanja koja se mogu riješiti na nižim razinama ondje doista i rješavaju, ima i drugi kraj: ako niža razina, pa i država, nije u stanju riješiti svoje probleme, njima će se baviti više razine prema vlastitim pravilima igre.

Stoga je i Hrvatska, suočena s mogućnostima što joj ih nudi Europska unija, pozvana zamisliti

se nad svojim vlastitim potencijalima, nad svojim vlastitim mogućnostima, pozvana je suočiti se sa svojim identitetom i vidjeti koje joj snage doista stoje na raspolaganju u međunarodnom natjecanju. Hrvatska ne može zanemariti vrijednosne, iskustvene i operativne potencijale svoga identiteta. To je ono na što je Papa upozoravao kad je, dolazeći u Hrvatsku, rekao da Hrvatska može dati doprinos Europi.

Bez vjere nema optimizma

Isljedeća ljeta Hrvatskoj će donositi zbrajanje turističkih podataka i brige ratara o cijeni pšenice. Mnoge se stvari neće promijeniti, bez obzira na Europsku uniju. Ali gospodarski rast, socijalne prilike, politička stabilnost, pitanja su koja u Hrvatskoj nitko neće riješiti umjesto nje same. Međunarodni okviri, a EU je u ovom trenutku najvažnijih od njih, utječu na unutarnje odnose u pojedinoj zemlji, ali ako ona nema snage sama se nositi s njima, uzalud sva međunarodna potpora. Odakle crpiti snagu za taj posao? Oni koji su stvarali i branili Hrvatsku imali su odgovor na to pitanje. Bez vjere nema optimizma, rekli bi vjernici.

Petrova sjena nad hrvatske obitelji

U društvu bez nade, bolesnom od cinizma i u golemom strahu od trpljenja i žednom hedonizmu, koji uništava tijelo u pornografiji i raznim ovisnostima, stoji vjernost jednog muža jednoj ženi i darivanje djece ovom društvu.

Piše Josip KOLEGA

U djelima apostolskim čitamo kako su se po rukama apostolskim događala mnoga znamenja i čudesa, a ljudi su na trgove iznosili bolesnike i postavljali ih na ležaljkama i posteljama ne bi li, kad Petar bude prolazio, bar sjena njegova osjenila kojega od njih (Usp. Dj 5,15). Sabirući polagano dojmove Papina pastirskog pohoda našoj domovini postajemo svjesni važnosti Petrove sjene i za današnje bolesnike. Kao posljedica svih ovih godina sustavnog napada započetog još u doba socijalizma, a nastavljenog i danas u doba konzumizma i liberalizma, obitelj je proglašena bolesnom. Mediji koji sudjeluju u stvaranju javnog mišljenja i koji vladaju nad savjestima većine građana, stvorili su umjetnu bolest obitelji. Proglašena je klinički mrtvom. Vrijednosti koje nastaju u obitelji više nisu vrijedne za ovu generaciju.

Neće se o tome govoriti otvoreno, nego će se ići mudrim putem, preko ismijavanja i banaliziranja spolnosti (Benedikt XVI.) do redikuliziranja bračne vjernosti. Muž koji je u braku vjeran svojoj supruzi i ona njemu – uz to su i otvoreni daru života i onda kada financijska situacija i nije najblistavija – smatra se naivcem. Duh neoliberalizma proglašuje ga neodgovornim a uz to i konzervativnim, možda čak i nagnje nekom netolerantnom i desničarskom miljeu, a još ako je vjernik, onda tu više nema rasprave. Mentalitet ovoga svijeta uspio je zaraziti obitelj, svaki peti brak u Hrvatskoj se razvodi, prije stanovništva je 1,3 djeteta po obitelji, u deset godina broj učenika osnovnih i srednjih škola smanjio se za gotovo stotinu tisuća (Večernji list 20.6.2011.).

Papa na početku susreta s mladima u Zagrebu

U ovom povijesnom trenutku našeg hrvatskog društva više nego ikad pozvani smo stati pod Petrovu sjenu. Zaista možemo se složiti da je obitelj bolesna od raznih virusa koje je nagrizaju, ali nije bolesna jer više nema što reći, jer vrijednosti koje u njoj nastaju više nisu in, jer obitelj zastupa zastarjelu matricu kršćansko-patrijarhalnog pogleda na svijet. Obitelj je bolesna jer se odvojila od Boga, ona itekako ima što reći, kršćanstvo s jakom obitelji jedino je u stanju spasiti ovo društvo, čija je kriza - možemo to ponoviti s papom Benediktom XVI. - kriza obitelji.

Sto nam je, među ostalim, sporočio Petar? Početkom lipnja godine Gospodnje 2011. Petrova sjena je pala nad hrvatske obitelji i počela ih liječiti. Papa nije govorio jezikom relativizma, u stilu: može ovako i onako, pa sve je dobro, važno da je ljubav, nije govorio licemjernim jezikom tolerantnosti koja dopušta sve osim Boga. On je išao puno dublje. Njegova sjena odiše istinom u ljubavi. Na hipodromu je rekao da kršćanska obitelj posjeduje

velike mogućnosti za evangelizaciju u mnogovrsnim okruženjima. Dotaknuo se prevažne stvari: obitelj nije samo objekt evangelizacije, nego i ona evangelizira. Na općoj audijenciji, 8. lipnja, Papa se nadovezao na homiliju s hipodroma rekavši da je temelj obitelji vjernost obaju supružnika bračnom savezu, onome hoću koje su izgovorili na sam dan vjenčanja. U društvu bez nade, bolesnom od cinizma i u golemom strahu od trpljenja i žednom hedonizmu koji uništava tijelo u pornografiji i raznim ovisnostima, stoji vjernost jednog muža jednoj ženi i darivanje djece ovom društvu, a znamo da je život najjača snaga jednog društva. Kada djeca vide vjernost roditelja i njihovu usmjerenost ka nebu, a ne samo k profitu, stasat će mladi koji će biti sposobni preuzeti odgovornost i unositi kršćanske vrijednosti u društvo. Zato obitelj postaje misionarska, ona je obitelj u poslanju – na radnom mjestu, djeca u školi. Prepoznat ćete ih po ljubavi. To su oni iz Petrove sjene, ozdravljeni, spašeni, koji posjeduju snagu života, kojima pripada budućnost.

Lijepa fešta za omiljenog svećenika

VIŠNJAN/FUNTANA Omiljeni istarski svećenik Ivica Butković (r. 1959.) proslavio je u nedjelju u Višnjanu srebrni jubilej, 25. obljetnicu misništva. Njega, vlč. Milana Zgrablića i vlč. Blaža Bošnjakovića za svećenike je u lipnju 1986. zaredio tadašnji porečki i pulski biskup mons. Antun Bogetic.

U prepunoj župnoj crkvi u Višnjanu vlč. Butković je služio svoju jubilarnu misu u koncelebraciji s vlč. Ilijom Jakovljevićem, kancelarom i ekonomom Porečke i pulske biskupije, te vlč. Vladimirom Brzićem i vlč. Franjom Matoicem.

„Svećeništvo je dar i otajstvo. Svećenik sam nije Crkva, ali bez sakramenta, bez svećenika koji su posrednici između Krista i vjernika, nema ni Crkve. Svećenik može biti takav i onakav, međutim, njegove posvećene ruke

produžene su ruke Isusa spasitelja“, rekao je, među ostalim, u propovijedi vlč. Jakovljević.

Jubilarca su obasipali darovima i čestitkama, od srebrnog lanca, misnice i slika, do gitare, koju voli svirati te svirkom i pjesmom uveseljavati društvo.

Čestitali su mu vjernici i djeca, načelnik Višnjana Angelo Mattich, načelnik Funtane Tomislav Čoga, te bivši i sadašnji načelnik Tinjana, Vlado Ivetić i Mladen Rajko. Jedan je od njih rekao ženi, kada je došao kući: „Danas sam upoznao pravoga popa“. Svi su spomenuli da vlč. Butković ima tu rijetku osobinu da ga svatko prihvati, da mu je mio i drag. Nije to samo zato što vlč. Butković voli blagovati (č. dobro jesti), pozna sve istarske konobe i oštarije, družiti se i veseliti uz pjesmu

i gitaru, već prvenstveno stoga što je duhovan, što su njegove propovijedi jasne i razumljive, što je iznimjan. Zato je na ručku u Funtani, kod Marija Fabrisa, bilo onoliko prijatelja. Atmosferu i slavlje uveličali su pjesnik, književnik i šoumen Daniel Načinović i Davor Terzić. (R. B.)

Svećeništvo je Božji dar

ROVINJ Preč. Milan Zgrablić, župnik u Rovinju, proslavio je srebrni jubilej misništva. Euharistijskom slavlju nazočili su mons. Antun Bogetic, subraća svećenici, đakon, časne sestre, majka, obitelj i rodbina, predstavnici gradskih vlasti na čelu s gradonačelnikom prof. Giovannijem Sponzom te mnoštvo vjernika i prijatelja. U procesiji su slavljenika pratila četrnaestorica svećenika i đakon. Kod oltara je čekao mons. Antun Bogetic, koji je srebrnomisniku podijelio red đakonata i prije 25. godina pomazao ga za svećeništva. U koncelebraciji uz slavljenika su bili generalni vikar Porečke i pulske biskupije mons. Marijan Kancijanić i prelat mons. Juraj Batelja, postulator za kauze u Zagrebačkoj nadbiskupiji. U propovijedi je mr. sc. Ilija Jakovljević istaknuo dar svećeništva i prisjetio se prvog susreta sa slavljenikom te njegovog dara

prenošenja žive vjere. Zahvaljujući tom daru u našoj biskupiji danas djeluju dvojica svećenika, preč. Ilija Jakovljević i vlč. Darko Zgrablić, koje je potaknuo, odgajao i pripremao za sveti red. Svećenik je posrednik preko kojeg se molitve uzdižu Bogu, a Bog preko svećenika daje svoje darove Crkvi. Prije blagoslova mons. Kancijanić uputio je čestitke u ime biskupa i predao poklon Porečke i pulske biskupije, srebrni medaljon. Tom prilikom spomenuo je i zahvalio za sve službe na kojima je preč. Zgrablić djelovao i djeluje. Na kraju se nazočnima obratio slavljenik koji je izrekao sreću zbog dara svećeništva i milosti služenja Bogu i Crkvi. Nakon euharistijskog slavlja priređena je svećana akademija na kojoj su predstavnici župe, župnog zbora i mlađih na radostan i dostojanstven način izrekli osjećaje prema slavljeniku. Posebno je bila dojmljiva predaja

25 crvenih ruža koje su dvoje djece u narodnim nošnjama dovezli u kolicima i 25 bijelih ruža koje su predstavnici mlađih naše župe darovali majci Josipi. Nakon prigodnog programa priređeno je druženje i čašćenje ispred crkve. (L.)

Susret u Cenacolu - Nada koja se ponovno rađa

ŠTROLIGARIJA Susretu pod nazivom „Nada koja se ponovo rađa“ održan je 27. lipnja u „Cenacolu“ (Štroligarija), čime je obilježen Međunarodni dan borbe protiv zloporabe droga. Susret je bio edukativno-informativni, a Biskupija i Grad Novigrad donijeli su simboličnu donaciju, prvi u hrani, drugi u stvarima za osobnu higijenu. Smisao je bio da se ljudi koji rade u školama, savjetovalištima, socijalnim i zdravstvenim ustanovama informiraju o terapijskoj zajednici „Cenacolo“, od procesa pred ulazak u zajednicu, pa do uspješnosti takva načina odvikanja i reintegracije mladića i djevojaka u društvo nakon izlaska. Ovo je obilježavanje bilo u službi podrške Obiteljskog savjetovališta Biskupije porečke i pulske u sklopu Ureda za obitelj obiteljima koje se suočavaju s problemom ovisnosti. Nažalost, zbog blagdana i organizacijskih problema, puno se pozvanih nije odazvalo.

Susret je otvorio vlač. Josip Kolega, predstojnik Ureda za obitelj i vicerектор sjemeništa u Puli, koji je kasnije s kancelarom biskupije vlač. Ilijom Jakovljevićem služio sv. misu. Potom je gospođa Dolores, majka jedne bivše članice zajednice „Cenacolo“, ispričala prisutnima sve o procesu ulaska; što sve prolaze i roditelji i djeca prije ulaska u zajednicu, i za vrijeme boravka u njoj, te o kćerinom putu odvikanja, ali i njihovom obiteljskom putu podrške

Vlač. Josip Kolega i vlač. Ilij Jakovljević

i molitve za njezin život. Nakon toga je jedan član zajednice ispričao svoje iskustvo prolaska kroz pakao droge te objasnio prisutnima što za njega znači zajednica i kako je ona promijenila njegov život i poboljšala odnose unutar njegove obitelji. Spomenuo je da je prošle godine izašlo nekoliko mladića iz zajednice koji su se reintegrirali u društvo (sad ih ima 21, a znalo je biti i više od 40 mladića), te da je uspješnost 2005. godine bila 91 posto nakon tri do pet godina boravka u zajednici, a sad je nešto manja (oko 88 posto).

Gradonačelnik Novigrada Anteo Milos istaknuo je pozitivnu ulogu zajednice i za članove njihove obitelji, šire zajednice, a ne samo za korisnike. Vlač. Ilij Jakovljević obznanio je da Biskupija već duže vrijeme promišlja kako izgraditi kuću za primjereno smještaj članova zajednice. „Nadam se zadovoljavajućem rješenju. Svакако moramo biti zahvalni Bogu što

u svojoj sredini imamo mogućnosti takva načina pomoći mladim ljudima da se riješe ovisnosti“, rekao je vlač. Jakovljević. Vlač. Josip Kolega istaknuo je važnost zajednice „Cenacolo“ baš na ovom području kao izvora i primjera poniznosti, snage zajedništva i Božje ljubavi. Zbog nade i mira kojima odiše zajednica u Štroligariji, nazvana je i Gradom Radosti.

Sudionici su bili zadovoljni susretom, štovиše rodile su se neke ideje o suradnji sudionika i budućim zajedničkim aktivnostima u svrhu prevencije ovisnosti i pomoći zajednici „Cenacolu“. Distribuiran je infomaterijal zajednice i Obiteljskog savjetovališta sudionicima susreta. Susretu su prisustvovali: Ladislav Troš, psiholog CZSS-a Buje, Danijel Mijatović iz PU-a Buje, Ružica Mitrović-Maurović, Miloš Šverko te Lara Schiavuzzi, psihologinja iz Gospodarske škole Buje. (P. RADOŠIĆ-ŠABALJA)

Promocija CD-a „Starohrvatska misa iz Punta na otoku Krku“

PUNAT U Puntu na otoku Krku održana je 8. svibnja svečana promocija CD-a „Starohrvatska misa iz Punta na otoku Krku“ ili, kako je domaći ljudi nazivaju, „Puntarska misa po starinsku“. Ta staroslavenska misa pjevala se stoljećima, otkad je Punta, svake nedjelje i blagdana, pa i svakodnevno na jutarnjim misama, i postala je sastavni dio crkvenih obreda, ali i trajna kulturna vrijednost. Njezin značaj uočio je još prije desetak godina Bruno Krajcar, skladatelj, kantautor, etnomuzikolog i glazbeni urednik Hrvatskog radija - Radio Pule. On se prihvatio posla oko izdavanja nosača zvuka, koji je ugledao svjetlo dana prošle godine. Izašao je u nakladi tvrtke Cantus d.o.o., producent i urednik je Bruno Krajcar, a izvršni producent udruga Histriart.

Na svečanosti su govorili puntarski župnik Saša Ilijić, mr. Ivan Milović i Andjelo Žic, koji je zabilježio liturgijske tekstove i druge crkvene napjeve, te don Nikola Radić koji je prije više od četvrt stoljeća iznio na svojim leđima temeljitu rekonstrukciju puntarskih orgulja. Bruno Krajcar govorio je o naporima koje kao glazbenik poduzima da bi se sačuvala, obnovila i stručno prezentirala naša stara glazbena kulturna baština. (L)

Josip Peteh nastavlja svećenički slijed u Žminju

„Spreman je tvoj narod u svetim odorama za dan tvog junaštva: kao rosa iz krila zorina uza te su mladi ratnici.“ (Ps 110,3)

Posebno su svečano u Žminju zvonila zvona u nedjelju, 3. srpnja, najavljajući veliku svečanost – slavlje mlade mise vlč. Josipa Peteha. Uz opore zvuke roženica dopraćen do ulaznih vrata župne crkve Sv. Mihovila te svečanom ulaznom pjesmom „Uđite s hvalama“ župnog zbora počelo je misno slavlje u prepunoj crkvi. Misu se moglo pratiti i na videozidu, koji je bio postavljen iza crkve. Josipa su pratili vlč. Antun Kurelović i vlč. Željko Zec, a koncelebriralo je još deset svećenika među kojima i biskup u miru mons. Antun Bogetić. Obred je njavama vodio vlč. Božidar Mrakovčić, profesor na Teologiji u Rijeci.

Mladomisnika je na samom početku pozdravila grupa učenika recitalom Obzorje mladosti, a čestitku u ime rodbine uputila je Josipova teta Nada Galant. Župnik vlč. Jordan Rovis mladomisniku je predao mlatomisnički križ istaknuvši riječi pape Benedikta XVI. kako je križ „dirljivo očitovanje beskrajne ljubavi“, a Josipov tata udijelio mu je ispred olata roditeljski blagoslov.

Nadahnutu propovijed održao je vlč. Ivica Kordić, ravnatelj Pazinskog kolegija, nalazeći povezanost sa svojom mlatom misom kada mu je propovjednik bio Žminjac prof. dr. Ante Kresina. Govoreći o svečanoj mlatoj misi, euharistiji i želeći pojasniti što je euharistija slikovito ju je objasnio preko priče o mlatom židovskom dječaku koji nikako nije htio ići u školu sve dok ga rabinov zagrljaj nije pridobio. „U euharistiji Bog nas grli. To su u stvari svi sakramenti: Božji zagrljaji. Riječi, kao što nam je poznato, ne mogu postići sve. Od sada si i ti taj koji ne toliko riječima koliko upravo

Josip Peteh

Josip Peteh rođen je u Puli 1987. od oca Vinka i majke Magde rođ. Šestan, kao peto od osmoro djece u obitelji Peteh, trajno obilježene smrću majke i brata Ivana.

Osnovnu je školu polazio u Žminju, srednjoškolsko obrazovanje stječe u Pazinskom kolegiju – klasičnoj gimnaziji, gdje je 2005. maturirao. Iste godine kao svećenički kandidat, bogoslov Porečke i Pulske biskupije, počinje petogodišnji filozofsko-teološki studij na Teologiji u Rijeci. Diplomirao je ove godine s temom *Duhovna borba u Pavlovinim spisima kroz slike grčko-rimskih igara i ratnu terminologiju*.

Zaređen je za svećenika 28. svibnja u Puli.

ovim Božnjim zagrljajem – euharistijom možeš pomoći mnogim umornim i opterećenim ljudima današnjeg vremena. Da bi ti ovo bio, moraš sačuvati jednostavnost i privrženost Bogu i dozvoliti mu da njegov zagrljaj najprije tebe smekša kako bi i drugi osjetili po tebi mekoću i dobrotu Božjeg srca“, rekao je propovjednik.

Poslje pričesti uslijedila je župnikova čestitka mlatomisniku za milost izabranja i odluku predanja

i služenja u kojoj je također istaknuo kako župna zajednica trajno moli za duhovna zvanja, za sve duhovne revnitelje i graditelje kraljevstva Božjega. U ime župljana čestitku je pročitao Serđo Tomišić nakon čega je mlatomisniku uručen dar – kalež i slika žminjske župne crkve Tomislava Bukanenice, a i župa Pićan je dala svoj dar.

Mladomisnik je zahvalio svima koji su na bilo koji način pomogli, sudjelovali ili bili dio njegova duhovnog odrastanja. „Okružen tolikim dobrim ljudima, kako onima voljenima koji me prate iz nebeske Crkve tako i svima vama koji uza me stojite, trebao bih biti mnogo bolji nego što jesam. Oprostite mi što nisam do kraja onakav kakvog zaslужujete, no s Božjom pomoći i s vašom molitvenom pratinjom dat ću sve od sebe da budem bolji, da budem Božji“, poručio je mlatomisnik.

Uslijedio je mlatomisnički bla-goslov, a potom ofer, ljubljenje mlatomisničkog križa. Posebno svečani ton cijelom slavlju dalo je pjevanje župnog zbora sv. Mihovila sa solo di-onicama Milana i Tine Galant. Nakon mise slavlje se nastavilo na otvorenom, druženjem uz kolače koje su u izobilju pripremile žminjske domaće, u čemu se posebno osjetilo zajedništvo cijele župe koja je na različite načine sudjelovala u pripremi mlatomisničkog slavlja. Velik dio tereta organizacije podnio je vlč. Rovis, koji je bio glavni koordinator, u duhovnom i organizacijskom smislu, kako je to u zahvali rekao mlatomisnik.

Osobit je bio ugodaj i na svečanom ručku koji je potrajavao do kasnih poslijepodnevnih sati uz izvrsnu animaciju vlč. Željka Zeca. (npng)

Susret bolesnika i nemoćnih kod fratara

PAZIN Na blagdan Blažene Djevice Marije Majke Crkve, 13. lipnja, upriličeno je u Franjevačkom samostanu u Pazinu, po četrdeset i prvi put, hodočašće za bolesnike, nemoćne i osobe postarije dobi. Nakon sv. krunice i litanija uslijedila je koncelebrirana sv. misa koju je, uz svećenike Pazinskog dekanata vlč. Mladena Matiku, vlč. Marijana Pamića i vlč. Gracijana Živolića, predvodio generalni vikar biskupije mons. Marijan Kancijanić. Na početku sv. mise domaćin, gvardijan o. Alfons Orlić zaželio je dobrodošlicu svim okupljenima, naglasivši da smo svi djeca Nebeske Majke koji dohodimo u njezinu kuću donoseći u svojim teškoćama, bolestima i patnjama svoje križeve po kojima postajemo bliski i slični Kristu Spasitelju.

U prigodnoj homiliji mons. Kancijanić prenio je pozdrave biskupa Ivana Milovana, osvrnuo se na početke ovog okupljanja pred četrdeset godina. Franjevci su tada širom otvorili vrata i ponudili prostorije svoga samostana i crkvu. „Crkva ima jedno veliko bogatstvo, a to su bolesnici, to su nemoćnici koji s Isusom proživljavaju njegov i svoj križ. Isus svoju spasiteljsku službu u svijetu nastavlja u bolesnicima i nemoćnicima. Oni su njegovi najbolji suradnici. Dragi bolesnici, vaše trpljenje, združeno s Isusovim trpljenjem ima neizmjernu vrijednost, čini djelovanje Crkve i crkvenih duhovnih pastira plodnim u naviještanju evanđelja i u duhovnoj obnovi svijeta“, istaknuo je mons. Kancijanić.

Na susretu se okupilo mnoštvo vjernika iz Pazinskog dekanata i drugih župa.

„Kako idu godine, tako mi se čini, bolesnici sve bolje prihvataju ovaj blagdan kao jedno duhovno osvježenje koje jača vjeru i pouzdanje u Gospodina. Mnogima je to tako lijepo. Jedna

je žena prvih godina rekla: ‘Tu je lijepo kao u raju. I hvala Bogu da na nas stare i bolesne netko misli.’ To nas je potaklo da ustrajemo već 41 godinu. Najprije su počeli mladi. Ovo okupljanje je plod duhovnog nastojanja. Sa sobom donosi molitveno i sakramentalno raspoloženje. Mnogi su se isповjedili, primili bolesničko pomazanje, kao sangu, i na koncu, gotovo sva crkva, sakrament euharistije. To nas veseli i kako je dobro i korisno obnavljati zajedništvo na ovakav način. Čini mi se da to ima budućnosti“, izjavio je gvardijan o. Alfons Orlić.

Poslije sv. mise u dupkom punoj samostanskoj crkvi uslijedilo je zajedničko rekreativno druženje u dvorani i na prostranoj šterni uz pjesmu, svirku, piće i kolače. Među hodočasnicima, bolesnima i njihovim pratiocima, bila je i poveća grupa štićenika iz Doma za psihički bolesne odrasle osobe u Brkaču, predvođena ravnateljicom Milenom Hrvatin. Ona, zajedno sa svojim suradnicama, više od 15 godina dovodi svoje štićenike/korisnike na susret u Franjevačkom samostanu. Svojski im u tome pomažu članovi Udruge sv. Vinka Paulskog, koji organiziraju prijevoz.

„Našim štićenicima ovi susreti znače puno. Prije svega u onom duhovnom smislu, da prisustvuju sv. misi, da dobiju duhovnu okrjepu, pa onda druženje uz pjesmu. Zahvalni smo Udrugi sv. Vinka Paulskog i fratrima koji nas ovdje godinama primaju, ali i dolaze nama za veće blagdane. Štićenicima je to veliki doživljaj, afirmira njihove vrijednosti i mogućnost da iskažu svoje sposobnosti. Bila bih sretna da i ostale udruge, poput Udruge sv. Vinka Paulskog, prepoznaju važnost susreta s tim ljudima, da nama pomognu jer kvaliteta njihova života sastoji se u tome koliko će ljudi u lokalnoj zajednici prepoznati

Druženje nakon sv. Mise

potrebu za druženjem i koliko će se angažirati na tome da im omoguće te susrete. Takvi susreti omogućuju veće uključivanje u lokalnu zajednicu i vrlo su značajni“, zaključila je ravnateljica Hrvatin.

“Bog mi je dao dobrotu i zdravlje. Zato dolazim svake godinu na ovaj dan ovamo. Ako Bog da dolaziću svake godine i ubuduće. Dojam je iz godine u godinu sve bolji. Tu su ljudi koje sve manje vidimo. Svake godine dolaze novi bolesnici. Treba za njih moliti, imati vjeru i ljubav za njih kao što je imamo za sebe i za svoje obitelj. Samo dragi Bog mi je pomogao da mogu iz godine u godinu doći na ovo bolesničko hodočašće“, kaže volonter Željko Legović, koji je u 40 godina organiziranih susreta izostao svega nekoliko puta.

Od samih početaka hodočašća za bolesnike uključena je i Marija Herak, koja kaže: „Od početka bilo je uglavnom kao danas: krunica, sv. misa, bolesničko pomazanje. Nekada je u svijestima ljudi bolesničko pomazanje izazivalo strah. S vremenom to je postalo prihvatljivije. Nakon sv. mise uslijedilo bi zajedničko druženje u franjevačkoj blagovaonici. Nekad je bilo puno više ljudi u kolicima. Uključivali su se mladi. Pater Alfons je sve to vodio. Bilo je svaki put nešto drugačije, ali uvijek veselo. Ljubav je bila na djelu. Od prije 15 godina uključena je Udruga sv. Vinka Paulskog. Šteta bi bila to ne održavati i dalje“. (T. MILOHANIĆ)

Komunisti usurpirali nasljeđe antifašizma

Spominjući Dan antifašističke borbe, biskup Milovan rekao je da to može biti prihvatljiv blagdan za sve nas ako se naglašava njegova demokratska sastavnica i narodnooslobodilački smisao, što posebno vrijedi za Istru. Nažalost, njegova komunistička, zapravo staljinistička sastavnica, usurpirala je pravo na razumijevanje i nasljeđe ovog pokreta i sebi pripisala gotovo cjelokupni učinak i smisao ove borbe.

Istarska podružnica Udruge hrvatskih branitelja iz Hrvatske, BiH i dijaspore „Zavjet“, pozvala je svoje članstvo i prijatelje u Lanišće, 22. lipnja, na sv. misu posvećena slugi Božjem Miroslavu Bulešiću i svima koji su ubijeni od totalitarističko jugokomunističkog režima poslije Drugog svjetskog rata. Prvotna ideja za druženje na prigodni blagdan, Dana antifašističke borbe, koju su potakli dopredsjednik „Zavjeta“ Stipo Barban i predsjednik istarske podružnice ove udruge, Ninoslav Mogorović, ozbiljnošću susreta pretvorila se u Prvo hodočašće udruge „Zavjet“ na mjesto martirija Miroslava Bulešića, svećenika i mučenika.

Susret je podržao porečki i pulski biskup Ivan Milovan koji je predvodio koncelebriranu misu u župnoj crkvi Sv. Kancijana i Kancijanile u Lanišću, uz buzetskog župnika Marija Žmaka, rođenoga u Lanišću, župnika župe Krista Spasitelja s Velog Vrha u Puli i policijskog kapelana za Istarsku županiju Ivu Borića, te dr. Josipa Grpića, izvanrednog profesora Teološkog fakulteta u Rijeci, također rođenog u Lanišću.

Spominjući Dan antifašističke borbe, biskup Milovan je rekao da to može biti prihvatljiv blagdan za sve nas ako se naglašava njegova demokratska sastavnica i narodnooslobodilački smisao, što posebno vrijedi za Istru. Nažalost, njegova komunistička, zapravo staljinistička sastavnica, usurpirala je pravo na razumijevanje i nasljeđe

Članovi udruge s biskupom Ivanom Milovanom

ovog pokreta i sebi pripisala gotovo cjelokupni učinak i smisao ove borbe koja je u jednom povijesnom trenutku našeg naroda i cijele Europe bila nedvojbeno humanistički odgovor na totalitarizam i fašizam. Zato se danas takva usurpacija antifašizma kao nasljeđa svih nas doživljava kao prikrivanje komunističkih zločina za koje je prije svega odgovorna ta komunistička sastavnica antifašizma. To otežava i prihvaćanje ovih nedvojbenih europskih vrijednosti kod mlađih naraštaja. Upravo je demokratska sastavnica antifašista ponajviše stradala od ruke komunista, nekadašnjih suboraca, a među žrtvama, kao nigdje drugdje u Europi, stradalo je svećenstvo.

Don Anto Baković, koji se posebno bavio martirijem katoličkog svećenstva na prostorima Jugoslavije i njegovom stradanju u ratu i poraću, objavio je podatke o 663

žrtve, među kojima su četiri biskupa, 506 svećenika, 50 bogoslova, 38 sjemeništaraca, 17 laika, 31 časna sestra i 17 svećenika tifusara. Stoga ni stradanje Miroslava Bulešića nije ni pojedinačni slučaj, ni nesretni događaj, već planirana aktivnost komunista. On se čak nije ni odigrao neposredno u poraću, već dvije godine po okončanju Drugog svjetskog rata.

Na kraju svete mise, nazočnim se obratio predsjednik udruge „Zavjet“, brigadir Ivan Rašić. Zahvalio je ocu biskupu i stanovništvu Lanišća na dočeku i podršci. Vidno potresen saznanjem o žrtvi Miroslava Bulešića i njegovom odanošću svome pozivu, rekao je da je većina njegovih suboraca u Domovinskom ratu bila približno iste dobi kao i Miroslav i svjesna da već sutra mogu i život izgubiti za svoje ideale, slobodnu i neovisnu hrvatsku državu. (Željko SUŠEK)

Hodočašće Gospi od Baštije

GROŽNjan Ispred drevne, lijepo obnovljene crkvice, podignute u čast Blažene Djevice Marije u dolini rijeke Mirne u župi Grožnjan, održana je koncelebrirana misa, kojom su župljeni župa Grožnjan, Kostanjica, Krasica, Vižinada i drugih okolnih župa, tradicionalno odali počast Majci Božjoj.

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Geremija Massa, župnik u Baderni, Žbandaju i Sv. Ivanu, u koncelebraciji s vlč. Mladenom Juvenalom Milohanićem, dekanom umaško-oprtaljskog dekanata i župnikom u Bujama, i vlč. Lukom Pranjićem, župnikom domaćinom.

Nakon mise, Općina Grožnjan organizirala je okrjeđu za hodočasnike. (V. D. M.)

Pučke misije i proslava sv. Vida, Modesta i Krešencije

GROŽNjan Svečanom koncelebriranom misom, koju je predvodio mons. Ivan Milovan, biskup porečki i pulski, proslavljen je blagdan svetih zaštitnika Grožnjana: Vida, Modesta i Krešencije, te su ujedno završene pučke misije u župama Grožnjan, Krasica, Momjan i Brda.

Od 11. do 15. lipnja don Zoran Stojanov iz Makedonije, uz pomoć domaćeg župnika don Luke Pranjića,

vodio je misije svaki dan u drugoj župi. Duhovna obnova pod nazivom "Isus kuca i na vrata tvoga srca! Dodji i otvorim mu..." počela je zazivom Duha Svetoga i uvodnom katehezom te je slijedilo bdijenje s klanjanjem. Osim kateheza, tih dana su održane svete mise, molitva večernje, krunica, pokorničko bogoslužje uz mogućnost ispovijedi.

Don Zoran Stojanov, koji je prvi put bio u Istri, pohvalio je radišnost i marljivost župljana, njihovu vjeru i ljubav prema Bogu. Tijekom homilije na završnoj, svečanoj misi, don Zoran je ukazao na neophodnost da svaki vjernik svjedoči svoju vjeru i drugima ukaže na Krista.

Prije svečane mise održana je procesija i blagoslov na trgu uz crkvu, a nakon mise vjernici su mogli poljubiti relikviju sv. Vida. Mješoviti zbor "Lipa" iz Grožnjana uljepšalo je euharistijsko slavlje. (V. D. M.)

Obiteljski susret u Dajli

DAJLA Susret obitelji u organizaciji Ureda za obitelj Porečke i pulske biskupije i Katoličkoga obiteljskog centra "Nazaret" upriličen je 26. lipnja u Dajli. Okupljene obitelji s djecom svjedočile su o susretu sa Svetim Ocem u Zagrebu. Susretu su prisustvovali vlč. Milivoj Koren, novigradski župnik, te vlč. Josip Kolega, predstojnik Ureda za obitelj, koji se osvrnuo na Papine poruke izrečene hrvatskim obiteljima na prvom Nacionalnom susretu obitelji. „Danas je u najvećoj krizi vjernost; vjernost muža ženi, žene mužu, vjernost životu. Relativizam rastače obitelj jer se ne želi pokloniti Petrovoj sjeni. Moramo se suočiti sa stvarnošću, kršćanstvo je realizam. Kršćanska obitelj je danas bolesna, zašto? Jer se Petrova sjena pomakla - kada smo u Petrovoj sjeni, Bog nas liječi. Najviše bolesti proizlazi zbog pomanjkanja vjernosti, nedostatka povjerenja,“ naglasio je vlč. Kolega.

Ukazao je na bojazan glede odjeka i oživotvorenja papinih poruka. „Ne dopustiti da nas zahvati trijumfalizam, nego da, nadahnjući se na onome što je rekao Sveti Otac Benedikt XVI., možemo to provoditi i živjeti u našoj stvarnosti. Evangelizirati obitelji, tako da obitelji postanu mjesto evangelizacije. Obitelj koja je u sebi otvorena životu je najviši cilj evangelizacije. Papa

je promijenio smjer. Nije na nama da mi evangeliziramo obitelj, nego ona evangelizira i nas svećenike. Iz dobrih obitelji dolaze duhovna zvanja. Obitelj je temelj nastanka života; temelj je stabilnosti Crkve i društva. Crkva treba svjedoka, a svjedoci su oni koji su svjedoci života“, rekao je vlč. Kolega.

Susret je završen euharistijom u crkvi Sv. Ivana Krstitelja. (T. M.)

Susret ministranata Umaško-oprtaljskog dekanata

OPRTALJ Ministranti Umaško-oprtaljskog dekanata svake se godine sastaju u jednoj od župa. Ove godine 50-ak ministranata svoj susret imali su u Oprtlju. Nakon molitve i pjesme, uslijedilo je kratko predstavljanje ministranata i njihovih voditelja, vjeroučitelja Joška Modrića iz Buja i vjeroučiteljice Snježane Kruhak iz Umaga, okupljenih u Društvenom domu, nakon čega je župnik iz Kršeta vlč.

Mirko Vukšić, govorio o značenju i smislu ministrantskog služenja.

Slijedila je sveta misa u župnoj crkvi Sv. Jurja, a u blagovaonici OŠ Milana Šorga, imali su zakusku. Gosti su prošetali gradom i posjetili crkvu Blažene Djevice Marije koja potječe iz 1471. godine i oslikana je jednima od najvećih po površini fresaka u Istri.

Opštalski župnik vlč. Antun Jukopila govorio im je o značaju fresaka i nekadašnjeg oslikavanja crkava. Vidjeli i grafite koje su nekada ostavljali ministranti i vjernici sa župnikom iz Vižinade, koji su dolazili u ovu crkvu

moliti se Gospi i ostavljali poruke. Tu su i prvi glagoljaški zapisi koji su govorili o življenju Hrvata na ovim prostorima.

Slijedio je rekreativni dio na opštalskom igralištu. Najbolji pojedinci dobili su prigodne darove.

Susretu ministranata u Oprtlju nazičio je i dekan Umaško-oprtaljskog dekanata vlč. Mladen Milohanić, župnik iz Buja, i kapelan Jure Purkić iz Novigrada. (M. V.)

Proslavljen blagdan Sv. Antuna Padovanskog

VRSAR U Vrsaru je u crkvi Sv. Antuna Padovanskog 13. lipnja proslavljen blagdan ovoga popularnoga sveca. Svetu misu predvodio je župnik vlč. Lino Zohil, a pjevanjem su misno slavlje uveličali župni pjevački zbor, te časne sestre Klanjateljice Krvi Kristove, brojni župljeni i turisti. Povodom misnog slavlja na oltaru su bili izloženi novopronađeni oltarni kipovi iz ove crkve.

U propovijedi vlč. Zohil je istaknuo univerzalno značenje sv. Antuna Padovanskog, naglasivši njegovu omiljenost i štovanje čak i izvan okvira kršćanskih zajednica. Župnik je posebice govorio o vrijednosti poniznog i uzornog kršćanskog života, opredjeljenja za siromaštvo i skromnosti poradi čega je ovaj svetac oduvijek bio i ostao blizak običnom čovjeku.

Na kraju misnoga slavlja uslijedilo je izlaganje Ivana Milotića o crkvi Sv. Antuna i tradiciji njegova štovanja u Vrsaru. On se osvrnuo i na pronalazak dvaju oltarnih baroknih kipova trudne Majke Božje koja satire zmaja i sv. An-

tuna. Crkvu Svetog Antuna podigla je istoimena bratovština 1656., a monumentalni barokni oltar izrađen je 1662. godine te zajedno s dvama kipovima čeka temeljitu restauraciju. (L.)

Pjevač dobra srca napunio

Zahvaljujem svima koji su pomogli u organizaciji ovog velikog koncerta, koji je zasigurno kruna moje karijere i promocija mog novog albuma "Crni kralj i bijela dama", izjavio je pjevač * Porečka i pulska biskupija podržavat će i dalje ove vrijedne humanitarne koncerте gdje smo svi povezani dobrotom, poručio je biskup mons. Ivan Milovan.

Oduševljena publika na koncertu Dražena Zečića

Prepuna pulska Arena tri je sata disala i pjevala zajedno s poznatim splitskim pjevačem Draženom Zečićem - više od 8.000 ljudi bilo je na ovom glazbenom spektaklu. Zečića je došla poslušati mnogo-brojna publika iz Dalmacije, Kvarnera i, dakako, najveći broj iz Istre. Bilo je tu tinejdžera, obitelji s djecom i odraslih ljubitelja Draženovih pjesama, koje su brojni hitovi držali na nogama već dio koncerta. Organizacija i tehnička logistika bile su besprijeckorne. Odlična reprodukcija zvuka i osvjetljenje dali su poseban čar ovoj glazbenoj večeri.

Treba napomenuti da je koncert bio humanitaran te da će čitav prihod, nakon podmirenja nužnih organizacijskih troškova, biti doniran Caritasu Porečke i pulske biskupije. Posebno iznenađenje bila je torta na 15 katova, koja je podijeljena velikom broju prisutne djece u publici. Dio posjetitelja koje smo kontaktirali posebno je dojmio Draženov poziv redarima da puste u Arenu ljudi koji su koncert promatrali izvan Arene, jer, kako je rekao, svi smo mi jedna publika i neka nas sve povezuje ljubav. Te je dobre vibracije publike osjećala tijekom

cijelog koncerta i na kraju nagradila velikim pljeskom zvijezdu večeri.

Na terasi hotela "Riviera" nakon koncerta priređen je prigodni domjenak.

Koncert je bio veličanstven i pristupio sam mu punog srca i ljubavi! Vjerna je istarska publika pjevala sve moje pjesme sa mnom uglas! Zahvaljujem svima koji su pomogli u organizaciji ovog velikog koncerta, koji je zasigurno kruna moje karijere i promocija mog novog albuma 'Crni kralj i bijela dama'. Zahvaljujem

pulsku Arenu

Prepuna pulska Arena

gradonačelniku Pule Borisu Miletiću, koji nam je izšao ususret u svakom pogledu i omogućio koncert u drevnoj Areni“, rekao je Dražen Zečić.

Koristim priliku da na stranicama Ladonje uputim čestitku i zahvalu izvođaču i organizatorima, biskupijskom Caritasu, za ovaj hvalevrijedan koncert, kojim je duhovno obogaćen i blagdan zaštitnika Pule i pulske biskupije, Sv.Toma. Održavanje koncerta bio je pun pogodak, a pokazatelj toga je i puna pulska Arena. Svakako, najviše koristi imat će potrebite obitelji, zbog kojih je koncert i organiziran. Porečka i pulska biskupija podržavat će i dalje ove vrijedne humanitarne koncerete gdje smo svi povezani dobrotom“, poručio je biskup mons. Ivan Milovan.

Smatram da je koncert bio nabijen emocijama i pozivom na solidarnost. Ne čuje se baš često od estradnih pjevača da Bog sve blago-

slovi, da izgrađujemo društvo u ljubavi, da Bog blagosloví Domovinu i čuva naš hrvatski narod. Isto tako da poziva sve na promicanje hrvatskih vrednota, da budemo ponosni na ono što jesmo i dostojanstveni u obrani svojeg identiteta. Nadam se da će ovakvi koncerti u našoj pulskoj Areni postati tradiciona-

lni uoči blagdana sv. Tome. Zahvaljujem izvođaču Draženu Zečiću na prelijepoj atmosferi, mladima koji su sve njegove pjesme pjevali zajedno s njime, optimizmu i ljubavi za Domovinu i sve ljudе kojom je zračio tijekom koncerta“, izjavio je kancelar Porečke i Pulskе biskupije mr. Ilija Jakovljević. (L)

Vip loža

Gospa Snježna okupi više od

Župa ima malo stanovnika: oko 400 stalno prisutnih i oko 50 povremeno dolazećih. Malo stanovnika, mala i župska zajednica. Radi se o desetak žena koje se – neke jako puno, neke manje – uključuju u rad župske zajednice. Župnik Blaž Bošnjaković zahvalan im je i cijeni njihov doprinos, kao i doprinos nekoliko muškaraca koji su uvijek spremni pomoći kad ih se zamoli.

Barokna crkva Sv. Ivana i Pavla

Tok rijeke Raše, nakon što se lijeno provukao tupljačkom dolinom, nastavlja plaziti lugom između brda na kojima se nalaze naselja Šumber i Sveti Martin s istočne strane te Sveta Katarina i Sutivanac sa zapadne strane. Tu, na ulazu u projek, na sjeveru, smjestio se, kao budni stražar, Stari Grad Šumber (u davnini zvan Šumberg), čije ime svjedoči o njemačkom podrijetlu.

Jačanjem feudalizma u ranom srednjem vijeku, tijekom 9. i 10. stoljeća, naselja nad kanjonom Raše dolaze u posjed različitih njemačkih obitelji. Tada se gradi kaštel u Šumberu i vremenom podgrađe koje se sastoji od

dva usporedna niza kuća. U 17. stoljeću utvrda je pretvorena u feudalni dvor, a u 19. stoljeću u stambenu kuću koja je na kraju dobila funkciju župne kuće. Kako je tijekom vremena objekt jako propao, na molbu podstanara, prišlo se razmatranju popravka, ali se pokazalo da je to „jama bez dna“, kako se izrazio tadašnji ekonom Biskupije. Župa nije imala novaca, a Biskupija nije vidjela nikakvu opravdanost ulaganja u kuću pa se prišlo prodaji, s nadom da će novi vlasnik imati i sredstva i interesa da zdanje obnovi, što se na žalost nije dogodilo do današnje dana. Dobivenim novcem župi se mnogo pomoglo jer su obnovljeni krovovi ostalih crkava, stolarija, novi drveni inventar i podosta

manjih pastoralnih stvari i zahvata te je mnogo uloženo u obnovu fresaka u crkvi Majke Božje Drenja. Na samom rubu naselja Stari Grad Šumber sagrađena je i manja crkvica na čijem mjestu je kasnije sagrađena današnja, barokna, Sv. Ivana i Pavla. To je župna crkva koja je sada, nažalost, daleko od životnog tijeka župe jer se stanovništvo u okolini toliko prorijedilo da je službovanje u ovoj crkvi nefunkcionalno. Naime, okolno stanovništvo se pomaklo u „gorenj“ kraj ili iselilo drugamo. Mnoga domaćinstva se smrću gase. Stari Grad Šumber je zaštićena kulturna baština, a cjelokupni obronci doline rijeke Raše predstavljaju zaštićeni krajobraz.

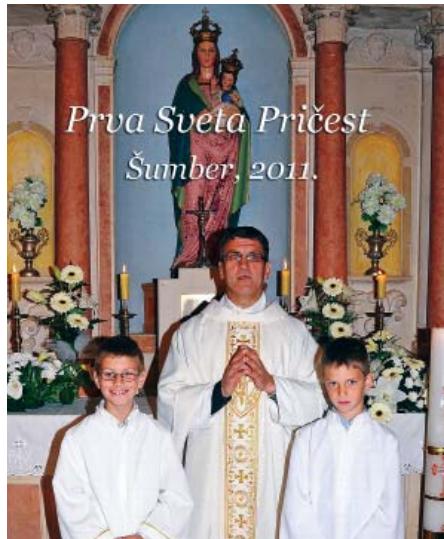
dvije tisuće ljudi

Liturgija u svetištu Majke Božje Drenja

Liturgijske su aktivnosti pre seljene u crkvu svetišta Majke Božje Drenja (doslovan lokalni naziv). Tu se svake nedjelje i blagdana misi (u 9 sati), tu se ispovijeda, krsti, vjenčava, blagoslivlje, drži župski vjeronauk ... A i nova mrtvačnica je u krugu svetišta pa sprovodna povorka odatle kreće uzbrdo na obnovljeno i prošireno groblje, kojih stotinu metara naprijed. Jedino se župska administracija desetljećima vodi iz susjednih župa – ovisno gdje trenutno rezidira upravitelj župe: u Sv.Nedelji, Tupljaku i opet u Sv. Nedelji. Došlo je do povijesnog obrata: nekad se samo jednom godišnje – na blagdan Gospe Snježne ili samo na marijanske blagdane misilo u crkvi MB Drenja, a sve je ostalo bilo u crkvi Sv. Ivana i Pavla. Danas je sve u crkvi MB Drenja, a samo je na Sv. Ivana i Pavla 26. lipnja misa i na Veliki petak svečani križni put u župnoj crkvi, gdje se tada, prema ovdašnjim prilikama, okupi pozamašan broj vjernika.

Prijašnji župnik Nino Prodan i sadašnji Blaž Bošnjaković pokušali su uvesti bar jednom mjesечно nedjeljnu misu kako bi dali mogućnost makar malobrojnim vjernicima ovog dijela župe pohađanje mise, ali župljani nisu imali za to interesa. Oni koji žele „uspnu“ se do MB Drenja, a ovi odozgo ne bi se više od dva puta godišnje spuštali.

Kad je župna crkva nanovo pokrivena i zaštićena novom stolarijom, uvijek se pridoda neki novi detalj da bude uređenja, čišća, tako da je iz godine u godinu, od Sv.Ivana i Pavla do Velikog petka sve pitomija i sve privlačnija za susrete. Za Veliki petak 2011. napravljeni su i ofarbani novi okviri za slike križnog puta, slike su očišćene od naslaga

Ovogodišnji prvočršćani Stefan Blašković i Aleks Dundara s župnikom B. Bošnjakovićem prašine i ostakljene i djeluju tako svježe i privlačno. Žičane mreže na prozorima na prednjoj fasadi crkve omogućuju da prozori mogu biti otvoreni pa se crkva zrači i suši, a posjetitelji mogu vidjeti kroz njih (jer su niski), bogatu unutrašnjost crkve.

Život župne zajednice

Zupe ima malo stanovnika: oko 400 stalno prisutnih i oko 50 povremeno dolazećih. Gotovo

Stari grad Šumber

95 posto domaćinstava prima blagoslov kuće o Božiću. Također ih puno donese na Veliku subotu jelo na blagoslov. Zatim vole blagoslov maslinovih grančica, svijeća, grla i slično. Na misu redovito dolazi tridesetak osoba (svake nedjelje), veća grupa (oko stotinu) dolazi na velike blagdane (Svi Sveti, Božić, Cvjetnica, Uskrs). Povremeno znaju iznenaditi i doći u većem broju i običnom nedjeljom. Radnim danom bude misa po dogovoru: obično popodne. Nema potrebe svakog dana. Najveći broj vjernika okuplja se na blagdan Gospe Snježne. Bude na misi i više od 2.000 ljudi. Zadnjih godina misa se služi vani – na pozornici kraj crkve. To je proštenički dan kad se skupi sva Labinština i šire (do Pule, Poreča, Rovinja, Pazina, Rijeke). Svrate u rodni kraj iseljeni Šumberci iz istarskih gradova, iz Hrvatske, Europe, Amerike, Australije... Upravo zahvaljujući njima, svetište je temeljito obnovljeno 1995.godine. Mnogi taj dan hodočaste doslovno hodajući: tradicionalno dođe velika skupina Pićanaca (njih stotinjak), i sve više manjih grupa: Tupljak, Kršan, Sv.Martin, Gračišće, neki čak iz Pazina.

Na blagdan Gospe Snježne misa počinje svečanom procesijom koja kreće iz crkve. Nosi se barjak Sv.Ivana i Pavla, papinska i hrvatska zastava te kip Majke Božje.

Mali broj ne obeshrabruje

Malo stanovnika, mala i župska zajednica. Radi se o desetak žena koje se – neke jako puno, neke manje – uključuju u rad župske zajednice. Budući da ponekad treba u kratkom roku ospozobiti za funkciju više lokacija, zna biti teret organizacije i prezahtevan jer sve one imaju i kod kuće jako puno posla. Župnik je zato vrlo zahvalan i cjeni njihov doprinos, kao i doprinos nekoliko muškaraca koji su uvijek spremni uskočiti kad ih se zamoli. Ova grupa žena angažirana je i u pobožnosti i radu: molitvi krunice, pjevanju, čišćenju crkvi i oko njih, ako treba skupljaju i zbroje milostinju, peru i peglaju liturgijsko ruho... Odane su suradnice župnika. Troje vjernika su članovi župnog pastoralnog i ekonomskog vijeća (jedan muški) i tri žene su članice župnog Caritasa.

Svake se godine slavi svečanost primanja prve svete pričesti (makar samo za dvoje) jer to održava život župe. Krizmanici idu u neku od susjednih župa jer biskup ne može redovito dolaziti za mali broj kandidata u jednu župu. Malobrojni mladi vjernici rado sklapaju brak u lijepoj crkvici MB Drenja. Unatoč činjenici da je godinama broj godišnjih pogreba i četverostruko veći od krštenja, ova župa živi, a događanja u posljednje vrijeme obećavaju.

Od čega se živi?

Najpoznatiji segment gospodarstva Šumbera je kamolom koji sada posluje u sustavu „Holcim Hrvatska“. Njegovi proizvodi (kameno brašno) nadaleko i široko pronose slavu Šumbera. U Šumberu je snažan poduzetnički duh izražen u obrtničkim radnjama: automehaničarska, par vodoinstalaterskih, građevinski obrt, trgovina finalnom drvenom građom, trgovina prehrambenim artiklima, rasadnik cvijeća i veliki broj kuća s bazenima za odmor, apartmana za iznajmljivanje ili drugim vidom bavljenja turizmom. U Šumberu postoji i moderna klaonica. Kupuju se i uređuju stare kuće i grade nove.

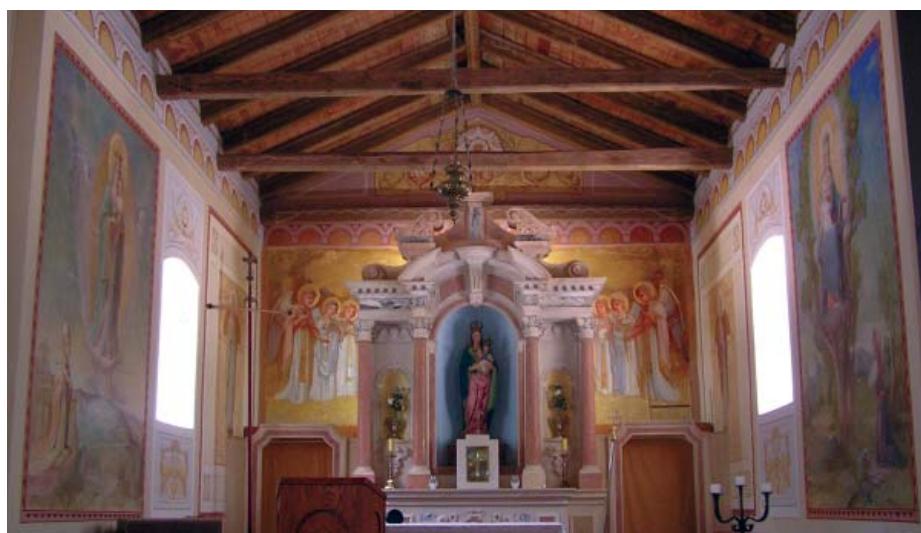
Društvena zajednica

Šumber pripada općini Sveta Nedelja. U zadnjih 10 godina puno je učinjeno na poboljšanje opće kvalitete društvenog zajedničkog života: uređena je javna rasvjeta, izgrađena mrtvačnica, uređeno i prošireno groblje, kupljen teren oko crkve Majke Božje Drenja i uređeno parkiralište, postavljeni su jasni prometni znakovi i putokazi, za svako domaćinstvo nabavljeni prikladni obiteljski kontejneri za smeće.

Općinski vijećnici i Mjesni odbor odlično surađuju s župom i župnikom.

Šumber je raštrkan u bezbroj zaselaka (Balarini, Fučki, Grašići, Noskovići, Vrt, Katun, Branjevac, Falori, Kinkeli, Stancija, Šćedine, Šumber Stari Grad, Bastići, Jurani, Tomaši, Barbići, Blaškovići, Golomičari, Mihovilčići, Radovići, Kiršići i Jušeti) i od kad je Stari Grad opustio nema nekog izraženog centra.

Unatoč malom području i malobrojnosti stanovnika život u Šumberu ide dalje, tradicionalne vjerske, humane i kulturne vrednote još uvijek visoko kotiraju. Ako vas put navede u Šumber 26. lipnja ili 5. kolovoza nemojte nikako zaobići naša misna i narodna slavlja – poručuje župnik Blaž Bošnjaković.

Crkva Majke Božje Drenja. Freske je 1940.g. napravio talijanski slikar Morro, a restaurirali smo ih 2003.g.

Velika večernja za veliki jubilej

Zbor je počeo djelovati u sklopu Hrvatskog katoličkog mladenačkog društva „Seljačka Sloga“ 1911. godine, što ga je osnovao župnik Aćim Josip Pilat.

Trviškom velikom večernjom i svečanim koncertom 29.svibnja 2011. u crkvi „BDM od sv. Krunice“ u Trvižu župni pjevački zbor proslavio je 100 godina postojanja. Veliku večernju skladnim pjevanjem predvodio je vlc. Rudi Koraca, a zborom je ravnala Izabela Dagostin uz orguljsku pratnju Tonija Brajkovića. Mnogi od starijih župljana sjetili su se pokojnog župnika Mirka Štokovića kada se Velika večernja često pjevala.

Da je zboru doista 100-ti rođendan potvrđuju zapisnici sjednica Hrvatskog katoličkog mladenačkog društva „Seljačka Sloga“ iz 1911.koje je osnovao župnik Aćim Josip Pilat unutar kojeg je zbor i počeo djelovati. Dio zapisnika, citat od 31.12. 1911. „...Vlč.Pilat kaže da se društvo mora pokoravati pravilima koje su članovi i potvrdili. Daje svima poučne upute, te kaže: Vjera u Boga i seljačka sloga će nas držati zajedno!“ Govori da društvo ima svoj pjevački zbor. Crkva je društvu dala prostorije, zato treba da pjevački zbor od društva pjeva bezplatno svečane sv.mise. Na to pristanu svi...“

Predsjednik HKMD „Seljačka Sloga“ Željko Mrak u uvodnom govoru pozdravio je župljane i goste i ukratko prikazao povijest zabora. *Glasovi ovog zabora već 100 godina pronose ime*

ove župe diljem Istre i drugim djelovima naše Domovine a u novije doba i izvan granica Hrvatske. Liturgijska slavlja bogata su i bez tih glasova ali s njima dobivaju jednu posebnu notu i stvaraju drugačije ozračje u ovoj našoj najdražoj crkvi BDM od sv.Krunice. Stoga budimo ponosni na ono što imamo i čujajmo svoju nacionalnu baštinu!, rekao je u svom izlaganju predsjednik Udruge.

Slijedio je svečani koncert raznovrsnog sakralnog repertoara hrvatskih i stranih skladatelja. Između dva bloka pjevanja zabora nastupili su najmlađi svirači. Ines Percić na klavijaturama, Ivan Berton na gitari, Nikolina Levak na flauti i Ivan Miškulini na orguljama.

Ante Žufić, današnji župnik, u Trvižu je od 1986., punih 25 godina, živi za ovaj kraj i raduje se svemu dobrom i lijepom što se u župi događa a u čemu je njegov doprinos velik i nemjerljiv, kako u materijalnom tako i u duhovnom pogledu. U ovih 25 godina gajio je poseban odnos prema pjevačima i činio sve da se kontinuitet kvalitete zabora i broja pjevača svakako održi. Na kraju koncerta svima se srdačno zahvalio i poklonio vrijedne knjige voditeljici zabora Izabeli Dagostin i orguljašu Toniju Brajkoviću. Posebno se zahvalio Danilu Perčiću, koji je preko 60 godina bio orguljaš i pjevač u zboru. (L)

“Deštini i znamenja”, treći put

U Gradskoj knjižnici u Poreču 2. lipnja predstavljeno je treće, dopunjeno izdanje knjige „Deštini i znamenja – Istarske priče i pjesme“ Tomislava Milohanića, u nakladi Otokara Keršovanija – Lektira. Na početku pročitano je pismo akademika Josipa Bratulića:

Dragi Tomislave, Slaviću, drage prijateljice iz Gradske knjižnice u Poreču, dragi svi koji ste došli na promociju knjige „Deštini i znamenja“ moga prijatelja Tomislava Milohanića! Bio sam u Istri prošli tjedan, i nadao se da ću se naći opet s vama; jer je izlazak svake nove istarske knjige veliki dogadjaj, a ponovljeno izdanje još veći! Nije mi bilo omogućeno doći danas u Poreč, te se zato ovim pismom obraćam svima koji ste se sastali na predstavljanju jedne, doista, istarske knjige. Davno sam, s radošću, o njoj pisao. Ona opisuje one krajeve, i ljudе, koje sam upoznao kao dječarac kad sam s djedom, preko Drage, Muntrilja, Svetoga Ivana od Šterne dolazio teti u Benčane, a kasnije i sestri na Brežac, kod Višnjana. Putovi su bili različiti, a cilj uglavnom jedan. Na tom putovanju slušao sam priče iz davnine, kako su ih pričali domaći ljudi. A nakon njih došao je čovjek s talentom, Tomislav Milohanić, koji ih je na pismen način, umjetnički i pučki način oblikovao u priče koje se rado čitaju, i rado slušaju. Kad ne mogu biti s vama, od srca vas sve pozdravljam, s onom davnom uzrećicom koju smo na putu često čuli: ‘Da bismo i kletu’. Nek Boga dade da se sastanemo i susretimo sljedeće godine opet oko jedne knjige, vama odani akademik Josip Bratulić, po domaće Pepo Supetarac

Vladimir Torbica, pročelnik za kulturu Istarske županije, istaknuo je da je Milohanić autor jedine istarske lektire, uz Balotu. „Velika je stvar imati pjesnika kojega čita cijela Hrvatska“, rekao je Torbica.

Treće izdanje osnovnoškolske lektire „Deštini i znamenja“ sadrži tri nove nagrađene priče i opsežan rječnik manje poznatih riječi. Pripovijetku „Zlatna koza“ kazivao je Valentin Gašparini iz porečke udruge USB. (L)

Izgubili smo ponos i dostojanstvo

Nismo se nadali situacijama poput one u kojoj se petnaesti u mjesecu čeka sa strepnjom, a onda šutljivo, pognute glave prihvaća činjenica da plaća nije sjela na bankovni račun. Ili pak one u kojoj ulaskom u trgovinu kupujemo niskokvalitetne uvozne proizvode i svjesni smo da si mnogi, kao i mi, ne mogu priuštiti Z'bregovovo mlijeko, Dukatov maslac, Zvjezdino ulje ili Kraševe napolitanke.

Piše Ana CVITAN

Godine 1991., dana 25. lipnja, Hrvatski sabor donio je Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i o njenom razdruživanju od drugih republika SFRJ. Istog je dana usvojena i Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Poslije tih događaja uslijedile su godine rata u kojima je Hrvatska branila odluke donesene 25. lipnja. Hrvatski su domobrani činili ono što čovjek tisućljećima čini – brani ono što je njegovo.

Nakon što je rat završio i nakon što su se vanjske prilike smirile, trebalo je krenuti u stvaranje, bilo hrvatskog gospodarstva, bilo hrvatske kulture. Prilike za taj pothvat nisu bile prigodne. Hrvatska je tada već pet godina bila suverena i samostalna republika, ali se već u tim prvim godinama pokazalo da vrijednost slobode biva različito shvaćena. Jedni su krenuli putem liberalnog kapitalizma, drugi pak putem radikalnog kulturnog liberalizma. Prvi su pod izlikom dobromjerne privatizacije lukavo preuzeli vlast i moć nad hrvatskim gospodarstvom i učinili narod, kojemu to upravljanje zaista pripada prema načelima demokratski uređene države, slugama tog koruptivnog kapitalističkog sistema. Drugi su pak, uvozom tzv. slobodnjačke i modernističke kulture Zapada dali doprinos zaglavljuvanju hrvatskog čovjeka. U takvom smo stanju dočekali i 20. godišnjicu hrvatske samostalnosti na koju smo devedesetprve bili tako ponosni.

Gdje smo izgubili ponos i volju za izgradnjom hrvatskog društva u kojem svaki čovjek živi dostojanstveno, sigurno i uzdigнуте glave? Nismo se nadali situacijama poput one u kojoj se petnaesti u mjesecu čeka sa strepnjom, a onda šutljivo, pognute glave prihvaća činjenica da plaća nije sjela na bankovni račun. Ili pak one u kojoj ulaskom u trgovinu kupujemo niskokvalitetne uvozne proizvode.

Sto se događaiza kulisa te demokratski glumljene hrvatske predstave? Tko donosi zakone i propise umjesto nas kojima Hrvatska zaista pripada? Tko to zaglupljuje našu djecu i obasiplje ih mnoštvom nepotrebnih informacija da niti po završetku školovanja ne nauče kako smisao njihovih života leži upravo u njihovom ostvarenju i dobromjernom stvaralaštvu? Tko su ti redatelji koji nam blještavilom i nepotrebnim bizarnim informacijama odvlače pozornost od onog bitnog i uspavaju naš um i dar rasuđivanja?

Je li se i hrvatska inteligencija našla uspavana i izgubljena u silnom metežu ideja, prijedloga, prebrzih promjena? Jednom je veliki Dostoevski napisao kako je čovjek u neprestanoj napasti da svoju slobodu preda nekome na upravljanje. Dar slobode ponekad se čovjeku čini prevelikim upravo zato što usporedno s njim ide i odgovornost. Čovjek se, svjestan velikih rizika i posljedica koje slijede nakon slobodne

i odgovorne odluke, radije odlučuje za pasivnost. Tada oni koji su svjesni svoje ekonomske i političke nadmoći preuzimaju čin donošenja odluka za te iste koji su im svoju slobodu dali na upravljanje.

Budimo ponosni u slobodi. U slobodi od svake tuposti koju donose raznovrsne ideologije – političke, nacionalne, rasne, religiozne i ekonomske. U slobodi od svakog egoizma – intelektualnog, ekonomskog i onog svakodnevnog, životnog koji nas čini površnim i nezainteresiranim za nas i za drugoga. U slobodi u kojoj promišljamo svojom glavom i zauzimamo kritički stav prema svemu što niječе veličinu čovjeka i dobrobit cjelokupnog društva. Nemojmo dopustiti da nas ti tajanstveni redatelji, domaći i strani, vode po njihovom scenariju.

Ujednom od svojih govora prilikom posjeta Hrvatskoj prošlog mjeseca, papa Benedikt XVI. govorio je o savjeti. Završavam ovo ‘pismo’ citirajući ga: „*Kvaliteta društvenoga i gradanskoga života, kvaliteta demokracije dobrim dijelom ovise o tomu “kritičkom” čimbeniku, odnosno savjeti, o tome kako je se shvaća i o tome koliko se ulaže u nježino oblikovanje. (...) Ako se savjet otkrije kao mjesto slušanja istine i dobra, mjesto odgovornosti pred Bogom i braćom ljudima, što je protiv svake diktature, onda ima nade za budućnost.*“

Katolička Hrvatska kao europska vrijednost

Kršćanska, katolička Hrvatska, usuđujem se reći, jedino je u toj svojoj dimenziji bitan čimbenik u novoj preobrazbi Europe. Zato nam je mjesto tamo, više radi njih, nego nas samih. Na koncu, to nam je i Papa poručio. Kakvo veličanstveno i ponosno priznanje!

Piše dr. Mario SOŠIĆ

Kako naznačih u prošlome broju „Ladonje“, lipanj je obilovao važnim događajima i obljetnicama. Boravak Pape u Hrvatskoj, završetak pristupnih pregovora za ulazak u Europsku uniju, dvadeseta obljetnica formalnog osamostaljenja Hrvatske. Na javno su sceni bili prisutniji oni koji su bili protiv papina dolaska i koji su u dobroj komunističko-ljevičarskoj i ateističkoj tradiciji iznosili, pa čak i uvredljive stavove o Papi, katoličkoj Crkvi i hrvatskim vjerenicima.

Uz završetak teškog i dugog pregovaračkog procesa, u kojem je Hrvatska, temeljito okljaštrena u svom suverenitetu, ponosu i materijalno-vlasničkim vrijednostima, isticani su isključivo pozitivni učinci od te integracije i iskazivanii hvalospjevi proeuropejskoj politici hrvatskih vlada i političara. Pritom, dalo se uočiti, „javnom su se pljesku“ pridružili i oni koji su na političkoj sceni činili i učinili sve moguće prepreke, pritiske i ucjene s ciljem odugovlačenja hrvatskog prijema i slabljenja aktualne vlasti i Vlade. Koliko će taj „uspjeh hrvatske politike“ koštati ove i mlađe hrvatske naraštaje, to će se tek vidjeti, budući da su pregovori obavljeni izvan dometa hrvatske javnosti.

Dvadeseta je obljetnica, krava i teško stečene državnosti obilježena nešto svečanije i poštenije nego što se to moglo svjedočiti tijekom zadnjih desetak godina, u kojima je dominirala politika samoblaćenja i optuživanja, detuđmanizacije, neokomunizma, negativne reinterpretacije

Dr. Mario Sošić

Domovinskog rata i hrvatske povijesti i sluganstva globalnim politikama i interesima. Daleko je to još od potrebnog ponosa pobjedičkog naroda, domovinske i iseljene Hrvatske. I od jasne istine da nam je rat nametnut i uvezan kroz srpsku pobunu, vojnu agresiju. I da smo bili prepušteni sami sebi i žrtvovani, zahvaljujući nesklonim nam i neprijateljskim vanjskim politikama.

Moglo se vidjeti na javnoj sceni, na svečanim prijemiama i proslavama i na medijskim stranicama i ekranima, pregršt, pa i ponajviše onih koji ne da nisu sanjali Hrvatsku, nego nisu baš ništa učinili da bi se ona „porodila“, obranila, izgradila, očuvala. Možda to i nije najvažnije u ovom trenutku, ali je svakako indikator određene društvene i političke malformacije, pa i opreza prema vjerojatnim negativnim rezultatima takve hrvatske stvarnosti za neka buduća „kritična stanja“.

Slaveći 20. obljetnicu državne samostalnosti, moramo se prisjetiti ogromnog doprinosa koji je Katolička crkva, u duhovnom i materijalnom obliku, dala u realizaciji ideje stvaranja i obrane hrvatske države i njene samostalnosti. Osobito je to

važno istaknuti ovom prigodom, ne iz trijumfalizma, već iz potrebe da se toga prisjeti i one upravljačke strukture i elite koje obilato koriste blagodati te državotvornosti, kao i one agresivne i utjecajne protocrkvene skupine koje su uglavnom bile i ostale protivne hrvatskoj nezavisnosti i samobitnosti. Boravak Benedikta XVI. u Hrvatskoj predstavlja je i ohrabrenje Crkvi u Hrvata da ide i da ostane na putu obrane čovjekova dostojanstva. Koliko je taj jasan Papin stav pogodio „u pravu metu“, vidjelo se odmah po njegovu odlasku, prema nebuloznim komentarima i interpretacijama u ljevičarskim medijima, po negativnim reakcijama „dežurnih“ protestnika i udruga civilnog društva i po provokativno dobro organiziranim međunarodnim javnim protukršćanskim povorkama. Sve te akcije i ponašanja smjeraju prema diskreditaciji Crkve i hrvatskih vjernika, kao tobože konzervativne i protoeuropske skupine hrvatskog društva, a u cilju daljnje dominacije protukršćanskih i materijalno-interesnih vrijednosti i sloboda u EU-u, kojima se raskršćanjena Europa, nažlost, ne može oduprijeti. A to, kako upravo Papa naglašava i upozorava, vodi Europu u sigurnu propast. Europa se posve udaljila od svojih izvornih kršćanskih vrijednosti, a upravo je u njima izgledna mogućnost njezine obnove i spaša. Kršćanska, katolička Hrvatska, usuđujem se reći, jedino je u toj svojoj dimenziji bitan čimbenik u novoj preobrazbi Europe. Zato nam je mjesto tamo, više radi njih, nego nas samih. Na koncu, to nam je i Papa poručio. Kakvo veličanstveno i ponosno priznanje!

Otkrijmo zajedno vrednote Hrvatske

Očuvajmo i zaštitimo svoju tradiciju i kulturnu baštinu, educirajmo djecu u očuvanju hrvatskog kulturnog identiteta, poručuje Ivona Širol, učenica Pazinskog kolegija

U samom srcu Istre leži gradić Žminj, poznat po svojoj bogatoj povijesti. Nekad grad u sastavu Pazinske grofovije, danas je poznat po slavenskim spomenicima iz srednjeg vijeka i freskoslikarstvu. Iako turistički nedovoljno razvijen, polako se razvija i u tom smjeru. Svakako, jedan je od razloga i nedavno otvorena špilja „Feštinsko kraljevstvo“. No, kolikogod Žminjci težili turističkom napretku, još im je važnije da očuvaju i zaštite svoju tradiciju i kulturnu baštinu na koju su veoma ponosni. Naime, žminjski je dijalektalni govor 2008. godine zaštićen kao nematerijalno kulturno dobro. Ipak, mortalitetom, selidbom i urbanim načinom života, tradicije i običaji polako padaju u zaborav. Cilj nam je spojiti turizam i kulturu tako da se, osim fizičkog posjeta špilji „Feštinsko kraljevstvo“, turisti ali i, još važnije, djeca educiraju o važnosti hrvatskog kulturnog identiteta.

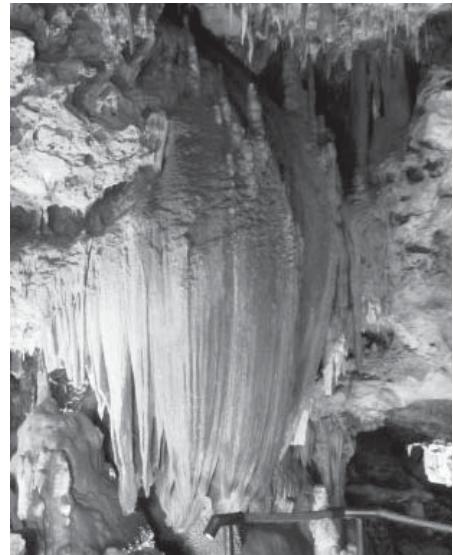
Špilja „Feštinsko kraljevstvo“ otkrivena je još davne 1930. godine, i to sasvim slučajno. Jedan je seljak, okopavajući vinograd, naišao na rupu. Pokušao ju je zatrpati iz straha da ne upadne u nju koje dijete ili domaća životinja. No, sljedeći put kad se vratio, shvatio je da se rupa samo povećava. Shvatio je da se ispod te rupe skriva nešto neobično. Ljudska je znatitelja pobijedila strah te je uoči Drugog svjetskog rata prvi put ljudska noga stupila u taj, do tada nepoznat i neobičan, fenomen. Zbog nedostatka kvalitetne rasvjete, mještani ipak nisu uspjeli upoznati ljepotu podzemlja. No i ono što su vidjeli bilo im je dovoljno. Kad su izašli, hvalili su se mještanim drugih sela kako su bili u pravom

kraljestvu. Tako je i špilja dobila ime „Feštinsko kraljevstvo“ - po mjestu odakle su dolazili - Feštinima i dojmu da te podzemne prostorije izgledaju poput nebeskog kraljevstva. Uskoro se opasnost nadvila nad cijelu Istru zbog Drugog svjetskog rata te su mještani, ne vidjevši drugog spaša, odlučili svoje ionako skromne poljoprivredne proizvode skrivati u samoj utrobi Zemlje, u „Feštinskom kraljevstvu“. Dokaz je to i o praktičnoj uporabi špilje. Zanimljiva je i zgoda o magarčiću koji je skačući vani, upao u rupu. Seljani su ga izvadili i bio je neozlijeden. Kasnije, kad je sve završilo, ljudi su se smijali da je čak i magarčić bio u nebeskom kraljevstvu.

Danas, šezdesetak godina nakon toga, potomci mještana odlučili su tu ljepotu prikazati ljudima.

Špilju čine dvije prostorije kroz koje je izgrađeno stotinjak metara kružne staze. Stalna je temperatura špilje 13 do 15 stupnjeva. Boja je siga raznolika i ovisi o sastavu tla. Tako imamo crvenkastih nijansi (zbog zemlje crvenice), bijele, smeđe... Špilja obiluje stalaktitima i stalagmitima različitih oblika te jezercima vode na kapnici. U špilji obitavaju mnogi živi organizmi, od kojih su najzanimljiviji šišmiši, i to Veliki šišmiš i Mali potkornjak.

Iznad špilje je velika travnata površina na kojoj je nedavno izgrađena nadstrešnica u autohtonom istarskom stilu ispod koje se ljeti organiziraju radionice na otvorenom. Razvila se ideja o očuvanju tradicije koja se s vremenom gubi. Tako je osmišljen projekt „Zlatne ruke moje bake“, kojim se na zanimljiv i eduka-

Špilja Feštinsko kraljevstvo

tivan način djeci, ali i turistima, prikazuje kako se nekad, kad nisu postojali supermarketi i prodavaonice, dolazilo do prehrabnenih i odjevnih predmeta.

Žminj ima velike mogućnosti postati turistički gradić ukoliko prikaže svoju kulturu, običaje i tradiciju na najzanimljiviji način. Već postoje manifestacije koje dovode velik broj turista, poput Sabora čakavskog pjesništva (natjecanje mlađih pjesnika na čakavštini) ili „Makarunijade“ (natjecanje predstavnika agroturizama u pripremanju tradicionalne istarske tjestenine „makaruna“), odavno je poznata Bartulja – godišnji sajam zadnje subote u mjesecu kolovozu... Sada je namjera, spojem nematerijalne baštine i prirodnih vrednota, prikazati kako Žminj i njegova okolica nemaju samo povijesni značaj, već se trude ujediniti svoju nacionalnu i kulturnu prošlost i sadašnjost kako bismo u svjetskom globalizacijskom procesu imali budućnost. (Ivana ŠIROL, završila 3. razred)

Mise za domovinu u Marčani i Kašteliru

MARČANA U Marčani je 25. lipnja po petnaesti put obilježen Dan hrvatske državnosti svetom misom za domovinu. Prije svete mise, održana je procesija svećenika i vjernika do mjesnog križa, gdje je položeno cvijeće i zapaljena svijeća u znak prisjećanja na poginule i umrle u Domovinskom ratu, i sve pokojne koji su kroz dugu povijest na bilo koji način doprinisili slobodi našega naroda i naše domovine.

Ove su godine žitelji Marčane sa svojim svećenikom, vlc. Dariusom Syzemannskim, ugostili jedanaest svećenika iz istarskih župa.

Misno slavlje predvodio je vlc. Zvonimir Badurina Dudić iz krčke biskupije. U svojoj nadahnutoj propovijedi vlc. Badurina je istaknuo važnost osluškivanja vlastite savjesti i življenja vlastite moralnosti, prisjetivši se posjeta pape Benedikta XVI. našoj domovini koji nas je pozvao živjeti Kristov nauk i sljediti taj put. To je put

koji traži cijelovitog čovjeka, ali nije nedostižan. Uzevši za primjer neke svece, te blaženu Majku Terezu koja je u svojem poslanju bila potpuno predana Kristu i živjela Krista, da bi imala snagu činiti ono što je činila. To je jedini put u izgradnji domovine na čvrstim temeljima, naglasio je vlc. Badurina.

Nakon svete mise održan je prigodni glazbeni program u kojem se Marčancima i njihovim gostima predstavio "Vokalni studio Rijeka" iz Rijeke. Ovaj mješoviti studentski zbor, pod ravnateljem prof. Helge Dukarić Dangubić, ozario je lica svih nazočnih. Usto, u travnju ove godine osvojili su u Veroni, na međunarodnom natjecanju zborova, srebrni pehar.

U ime organizatora, nazočnima se prigodno obratio tajnik UHDDR-a Martin Filipović, te je nastupila marčanska pjesnikinja Alma Martinčić i župski zbor s voditeljicom Nicol Radolović.

Istom prigodom predsjednik UHDDR-

a općine Marčana Oskar Čalić uručio je spomenice svećenicima i voditeljici gostujućeg zabora u znak prisjećanja na ovaj dan, nakon čega su sudionici misnoga slavlja nastavili druženje. (L.)

KAŠTELIR – Na misi za Domovinu koncelebriralo je 10 svećenika. Misu je preč. Ilija Jakovljević. Na kraju mise održao se prigodni program u crkvi i oko crkve.

Propovjednik je između ostalog naglasio: Domovina je prostor gdje se ostvaruje susret čovjeka s čovjekom, ali i susret Boga i čovjeka. Svaki vjernik, katolik, je pozvan braniti, čuvati, izgrađivati i iznad svega ljubiti domovinu. U našem društvu se pokušava umanjiti vrijednost domovinskog rata i prvog hrvatskog predsjednika i istaknuti vrijednost neke tvorevine iz 1945. koja nas je početkom devedesetih godina napala i ubila tolike hrvatske mladiće. Temelji Hrvatskoj državnosti nisu dani 1945., nego 1991.

Veliko srce „Lancarice“

PULA Dan pulske podružnice Udruge „Lancarice“ iz Metkovića obilježen je 17. lipnja kada su dodijeljena priznanja osobama koje su u prošlogodišnjem razdoblju pomagale ljudima i svojom humanošću pokazale veliko srce.

Zlatna lancarica je pripala ravnateljici OŠ Veli Vrh Karmen Kranjec, srebrna labinski Gradska Crvenom križu Labin, a brončana lancarica Pazinskom kolegiju. Usto su proglašena i dva počasna člana, dr. Dijana Heder i mr. pharm. Irena Grahovac. Zahvalnice su dodijeljene svima onima koji su priopćili radu udruge.

Udruga "Lancarice" iz Metkovića djeluje na području Istre i Dalmacije od 2002. godine. Sakuplja pomoć za potrebite i bolesne, surađuje sa župnim

uredima, raznim ustanovama, kao što su one za djecu s poteškoćama i psihički bolesnim osobama te s ugroženim obiteljima i potrebitim ljudima.

Jedna od većih akcija u Istri bila je akcija pomoći poplavom pogodjenom Metkoviću 23. prosinca lani, pod nazivom „Istra i Lancarice Metkoviću“ u kojoj je sudjelovalo osam župnih ureda iz Istre - župe Sv. Antuna, Krista Spasitelja, Uznesenja Blažene Djvice Marije i Sv. Petra i Pavla u Puli, zatim župe Sv. Mihovila arkanđela iz Žminja, Sv. Pelagije iz Novigrad, Rođenja Marijina iz Labina i župa Sv. Lucije i sv. Jurja iz Pazina.

U akciji je sudjelovala osnovna škola Veli Vrh i druge tvrtke, ustanove te pojedinci kojima od srca zahvaljujemo.

Sakupljeno je oko osam tona hrane, građevinskog materijala i slično, kaže predsjednica udruge Danijela Juran Brajković. (L.)

Brončana lancarica Pazinskom kolegiju

Velečasnom Miru na srcu su mladi

Vlč. Miro Bulešić, župnik u Kanfanaru, odlučno se suprotstavlja prohtjevima i spletkama konkretnog bezboštva, ustrajno zalažući se za izgradnju Crkve i posebno mladih, odbijajući navaljivanja Crvenog Zmaja, koji je već zavladao širokim prostorima Europe.

Piše dr. Vjekoslav MILOVAN

Moramo se podsjetiti na posebno teške okolnosti u kojima neposredno nakon rata (1945.) djeluju hrvatski svećenici u Istri: oni se ustrajno zalažu za priključenje Istre domovini Hrvatskoj (što će se ostvariti tek 15. rujna 1947.); vlč. Miro Bulešić čak je tajnik „Zbora svećenika sv. Pavla za Istru“ i kao takav u češćim kontaktima s najvišim vlastima u Oblasnom Narodnooslobodilačkom odboru; te vlasti stalno svećenike uvjeravaju da su vjeri i Crkvi ustavom i zakonom zajamčena sva prava i slobode, a nasilja i pritiske na štetu vjernika da izazivaju samo „sektički pojedinci na terenu“. No svećenici su već stekli previše teških iskustva o komunističkim nasiljima pa su uputili Oblasnom NOO-u pismo 15. veljače 1946.) s brojnim teškim pritužbama.

Tako se otvoreno žale vlastima: „...Pozivaju se [od predstavnika vlasti] privatno pojedine osobe na ... preslušavanja zbog vjerskog osvjeđenja i pravi se... pritisak..., izrugujući vjeru i Crkvu..., pod najokrutnijim prijetnjama... Djeci se na sastancima otvoreno govoriti protiv vjere i poziva ih se na nepokornost prema roditeljima; upisuje ih se tajno u SKOJ, uz izričitu zabranu da to kažu roditeljima...“.

Kao tajnik „Zbora svećenika sv. Pavla za Istru“, vlč. Miro je jamačno u ovo pismo istarskih svećenika prenio i svoja iskustva iz Kanfanara. Nakon zajedničkog pisma, vlč. Miro je uputio oblasnim vlastima u Labinu i svoje pismo (14. ožujka 1945.,

preko Zbora svećenika sv. Pavla), gledajući nasilja u Kanfanaru: posebno se žali na postupke Kotarskih narodnih vlasti koje su nedavno, na veliku sablažan naroda, organizirali ples u korizmi, u nedjelju 10. 3., pa i ukvareni petak... Član Kotarske narodne vlasti u restoranu „Lokanda“ otvoreno je pozivao omladinu da ne sluša popa, koji se protivi tekvinama borbe, jer omladina danas ima pravo da se zabavlja. Uz drugo, vlč. Miro dalje navodi kako se član Kotara 27. 1. 1946. hvati i više: Ja i I. P. svake nedjelje pažimo tko ide u crkvu; obračunat ćemo se već mi s tim!

To su očite samovoljne prijetnje i zastrašivanja. Posebno se još žali na nasilja koji neki (komunisti) provode u školi: Pončaram vjeronauk u kanfanarskoj Gimnaziji i tu do Božića sva djeca, izuzerši jednoga, redovito i slobodno pohadaju taj predmet. Nakon Božića preokret. Oko desetorice – neće da više pohadaju vjeronauk; ...ali ono što je još gore jest da su ta djeca počela govoriti: Pop je fašista i oni koji ostaju na vjeronauku su fašisti, a mi smo mali komunisti i proti Bogu...'. Navodi potom kako neki u školi općenito izruguju djecu koja polaze na vjeronauk.

Već iz navedenoga očito nam je: godine 1946. nije bilo lako biti župnikom u Kanfanaru. Ali vlč. Miro je bio ustrajan i neustrašiv u svom pastoralnom zalaganju. On je smiren i zauzeti Isusov apostol. On se odlučno suprotstavlja prohtjevima i spletkama konkretnog bezboštva, ustrajno zalažući se za izgradnju Crkve i posebno mladih, odbijajući navaljivanja Crvenog Zmaja, koji je već zavladao

širokim prostorima Europe. On vjeruje u živog Isusa Uskrsnuloga i zalaže se za izgradnju Njegova Kraljevstva. Već u tim vrlo teškim okolnostima, od početka 1946. župnik vlč. Miro počinje s duhovnim pripremama za velike misije u župi Kanfanar, koje će se održati od 30. ožujka do 7. travnja 1946. i ostvariti istinsku obnovu župe, a mladi će u tom imati posebnu ulogu.

Po završetku posebno plodnih misija 1946., prema župnikovom planu, svakog mjeseca održavali su se duhovni sastanci za pojedine staleže, tako i za mlade, radi njihove daljnje izgradnje. Iste godine 1946. bogoslov Vjekoslav Sloković posebno nam je prenio kako je s vlč. Miro sudjelovao na takvom duhovnom sastanku mladih u Sošići, kamo su on i vlč. Miro stigli iz Kanfanara na motoru.

Posebnu brigu za pastoral mladih nosio je vlč. Miro bez prekida u duši. Kako je poznato, on se i pred dolazak djelitelja krizme mons. Ukmara (1947.g.) stalno zalagao da svaki krizmanik ima pravo kao kuma imati kršćanskog vjernika (protiveći se nekim „liberalnijim“ gledanjima).

Razrješenja i imenovanja

Dekretom biskupa mons. Ivana Milovana došlo je do promjena u službama svećenika u Porečkoj i Pulskoj biskupiji:

- **Dr. Ilija Čabralja**, s danom 15. lipnja razrješuje se službe duhovnika u Pazinskom kolegiju u Pazinu;

- **Vlč. Josip Peteh**, mladomisnik, s danom 1. kolovoza imenuje se suradnikom u odgoju u Pazinskom kolegiju i župnim vikarom u Motovunskim Novakima;

- **Vlč. Marijan Lindić**, mladomisnik, s danom 10. kolovoza imenuje se župnim vikarom u Rovinju;

- **Vlč. Rikard Lekaj**, s danom 23. svibnja imenuje se upraviteljem župa Svetvinčenat i Juršići. S danom 9. kolovoza razrješuje se službe župnog vikara u Rovinju i imenuje s danom 10. kolovoza župnikom župa Svetvinčenat i Juršići;

- **Vlč. Ljubomir Bilić**, s danom 9. kolovoza razrješuje se službe župnika u Svetvinčentu i Juršićima te nastavlja s lječenjem i oporavkom;

- **Vlč. Ivan Butković**, s danom 16. kolovoza razrješuje se službe župnika u Višnjanu i Bačvi, a s danom 17. kolovoza imenuje se župnikom u Štinjanu;

- **Vlč. Vinko Puljić**, s danom 16. kolovoza razrješuje se službe župnika u Štinjanu i stavlja na raspolaganje vlastitom ordinariju;

- **Vlč. Dariusz Szymanski**, s danom 16. kolovoza razrješuje se službe župnika Marčane, Loborike i službe vršitelja bogoslužja u Kavranu te se s danom 17. kolovoza imenuje župnikom u Višnjanu i Bačvi;

- **Vlč. Jeronim Jokić**, s danom 16. kolovoza razrješuje se službe župnog vikara u Buzetu, Sovinjaku, Črnicu, Brestu i Slumu te se s danom 17. kolovoza imenuje župnikom u Marčani i Loboriki i vršiteljem bogoslužja u Kavranu;

- **Preč. Petar Pahović**, s danom 23. lipnja razrješuje se službe župnika u Poreču i dekana Porečkog dekanata te nastavlja s lječenjem i oporavkom;

- **Preč. Željko Zec**, s danom 30. rujna razrješuje se službe župnika labinskih župa i župe Skitače, te službe dekana Labinskog dekanata, a s danom 1. listopada imenuje župnikom župe Poreč;

- **Preč. Milivoj Koren**, s danom 30. rujna razrješuje se službe župnika u Novigradu i Dajli, a s danom 1. listopada imenuje se župnikom župa Rođenja BDM u Gornjem Labinu i Skitače;

- **Vlč. Sergije Jelenić**, s danom 22. kolovoza razrješuje se službe župnika u Sv. Josipu u Puli, a s danom 23. kolovoza imenuje se župnikom u Funtani i Fuškuliu, te tajnikom Katehetskog ureda i suradnikom u Biskupskom ordinarijatu u Poreču s danom 25. lipnja;

- **Vlč. Maksimilijan Buždon**, s danom 22. kolovoza razrješuje se službe župnika u Funtani i Fuškuliu, a s dan-

om 23. kolovoza imenuje župnikom župe sv. Josipa u Puli;

- **Vlč. Blaž Bošnjaković**, s danom 30. rujna razrješuje se službe župnika u Sv. Martinu i Šumberu, a s danom 1. listopada imenuje župnikom župe Gospe Fatimske u Donjem Labinu i Srca Isusova u Marcilnici te ostaje župnikom u Sv. Nedelji;

- **Vlč. Andrey Šachović**, s danom 30. rujna razrješuje se službe župnog vikara u labinskim župama i Skitači, a s danom 1. listopada imenuje se župnikom u Sv. Martinu i Šumberu te župnim vikarom u Sv. Nedelji;

- **Vlč. Alen Žufić**, s danom 24. lipnja razrješuje se službe župnog vikara u Poreču i imenuje župnim upraviteljem Poreča do 30. rujna 2011., a s danom 1. listopada imenuje se župnikom župa Grožnjan, Momjan, Krasica, Kostanjica i Brda;

- **Vlč. Jurica Purkić**, s danom 31. srpnja razrješuje se službe župnog vikara u Novigradu i Dajli, a s danom 1. kolovoza imenuje se župnim vikarom u Poreču;

- **Vlč. Luka Pranić**, s danom 30. rujna razrješuje se službe župnika u župama: Grožnjan, Krasica, Momjan, Kostanjica i Brda, a s danom 1. listopada imenuje se župnikom župa Novigrad i Dajla;

- **S. Branka Matika**, s danom 24. lipnja razrješuje se službe tajnice u Katehetskom uredu.

Biskupijska priznanja vjernicima

Na prijedlog svećenika dekanata Porečke i pulske biskupije, priznanja za suradnju i pomoć u župama ove će godine dobiti: Narcizo Smoković, župa sv. Andrije, Rabac, za dugogodišnju suradnju i pomaganje u župi; Marija Lakoseljac, župa sv. Jurja, Stari Pazin, za dugogodišnju suradnju i pomaganje svećenicima; Sandro Zović, župa Gospe od Mora, Pula, za dugogodišnju svestranu zauzetost u župi; Ivan Kresina, župa Krista Spasitelja, Pula, za dugogodišnju suradnju u župi i pomaganje svećenicima; Veđilio Karlić, župa sv. Bartola, Tupljak, za dugogodišnju suradnju i pomaganje u župi; obitelj Ivana i Janje Teklić, župa sv. Eufemije, Rovinj, za dugogodišnju suradnju i pomaganje u župi; Marija Monica, župa sv. Servula, Buje, za dugogodišnju suradnju i karitativnu djelatnost u župi; Mila Ivančić, župa sv. Flora, Loborika, za dugogodišnju suradnju i pomaganje u župi.

Priznanja će osobno tijekom godine uručiti biskup Ivan Milovan. (L)

Doba biskupa

Među Hrvatima u Istri svećenici su bili jedini školovani ljudi, pa su uz svoju svećeničku službu morali štititi i nacionalni identitet svijeta iz kojega su potekli. To što su se nade Talijana („purtropo”- tuže se) izjavile, pripisivalo se utjecaju izvana, austrijskoj politici. Ustvari, to je zasluga školovanog hrvatskog i slovenskog svećenstva, jer Austrija nije voljela ni Hrvate ni Talijane.

Piše Stanko Josip ŠKUNCA

Austrija se bojala i talijanskog i hrvatskog nacionalnog buđenja, pa je morala vješto balansirati da bi u ovim krajevima zaštiti svoje državne interese. Nakon Dobrilina premještaja u Trst (1875.), u Poreču su se izmijenila dva biskupa Slovenca, Janez Glavina (1878.-1882.) i Alojz Zorn (1882.-1883.), što su Talijani držali ustupkom Slavenima. Smatrali su da nakon njih treba doći netko bliži talijanskim težnjama. Kocka je pala na Ivana Flappa, Talijana-Furlana, profesora teologije u Gorici, snažnog branitelja latinitet Crkve i protivnika staroslavenskog jezika u liturgiji. Naime, s Istoka se pomaljala nova “aždaja”, panslavizam, pa ju je trebalo odavde tjerati svim sredstvima. Kad je u Poreču 15. veljače 1885. posvećen i ustoličen novi biskup, nije se čula ni jedna hrvatska riječ, sve je bilo na talijanskom i njemačkom jeziku.

Biskup je, doduše, isticao univerzalno poslanje Crkve, koja je majka svih naroda, ali je u svojim pastirskim pismima svećenicima najprije zabranio širenje političkih novina, što je shvaćeno kao napad na “Našu slogu”, a potom (1895.) i korištenje propovjedaonice za političku propagandu. Svećenicima je zabranio prisutstvovanje političkim skupovima, čime je išao na ruku talijanskim liberalima koji su bili svjesni utjecaja hrvatskog svećenstva na istarski puk. U njegovo vrijeme nije bilo nijednog kanonika Hrvata, hrvatski svećenici (“preti della campagna”) nisu bili imenovani stal-

nim župnicima, da ih biskup može po volji premješta. S druge strane, biskup je iz Italije dovodio svećenike i davao im važnije župe. Godine 1881. porečki i pulski biskup Glavina osnovao je u Kopru sjemenište u kojem se govorilo samo talijanski, dok se hrvatski moglo učiti fakultativno. Flapp je 1886. za to sjemenište kupio novu reprezentativnu zgradu. Ponekad je htio biti pravedniji prema hrvatskim vjernicima, pa je na krizmi u Motovunu i Vižinadi 1896. propovijedao i hrvatski, čime je izazvao bijes talijanaša.

Razočarani neuspjehom svojih planova i iznenađeni nacionalnim buđenjem hrvatskog seljaka, talijanski su nacionalisti neu-morno pokretali listove “per combattere i nemici della nostra nazionalità”: “Il risveglio” 1894. u Rovinju, a zatim “L’ Alba”, “Patria” u Kopru 1895., “Idea Italiana” u Rovinju 1896. u kojem se ističe da se starim protivnicima Talijana, ‘Slavima’, sada pridružuju dva nova neprijatelja: socijalisti i klerikalci koji govore da treba odustati od nacionalne borbe. “Prestanimo više biti Triestini, Istriani, Friulani, Dalmati, Trentini, budimo Talijani i ništa više”. Na toj liniji izlazio je u Puli od 1898. do 1914. list “Il popolo Istriano”. Austrijske vlasti često su zabranjivale ove listove ili pojedine brojeve.

Ukidanje glagoljanja

Papa Leon XIII. (1878.-1903.) obradovao je sve Slavene svojom enciklikom «Grande munus» go-

dine 1880., kojom je želio obnoviti veze s odijeljenim Slavenima i Istočnom crkvom. U tom smislu uveo je obvezni spomen sv. Ćirila i Metoda za cijelu Crkvu i potvrdio uporabu staroslavenskog jezika u liturgiji u župama koje su ga tradicionalno upotrebljavale. To je bio povod da su ga ponovno uvele one crkve u kojima se nekad glagoljalo. Nije to bilo drago austrijskim vlastima niti talijanskim nacionalistima. Godine 1887. biskup Flapp izdao je dekret kojim strogo zabranjuje upotrebu hrvatskog jezika u službi Božjoj: *Ako bi se tko usudio u našoj biskupiji slaviti misu, obavljati službu Božju, sprovode i dijeliti sakramente pučkim jezikom počinio bi teški grjeh (graviter peccaret).*

Slično je 1902. poduzeo protiv upotrebe slavenskih jezika trčansko-koparski biskup Franjo Nagl, pod kime se nalazilo područje nekadašnje Pazinske knežije Uzalud su pisane peticije svećenika i dekana, uza-lud prosvjedi vjernog puka, uzalud su u Rim isla izaslanstva uglednih muževa. Ni Rim, ni biskupi nisu popuštali, jer su iza zabrana stajali, jedino u tome složni, i Beč i talijanski iridentisti. Staro pravo i praksu glagoljanja smatrali su oružjem panslavizma. No, drastičan je bio odgovor Božjeg naroda. Ondje gdje su župnici htjeli provesti dekret, župnik bi ostajao sam i bez ministranta u crkvi. Narod je znao poći u neku drugu crkvu ili ispred crkve moliti krunicu. U nekim župama nije bilo mise po neko-liko mjeseci, čak i za najvećih blagdana, Božića i Bogojavljenja. Župnicima je

Ivana Flappa

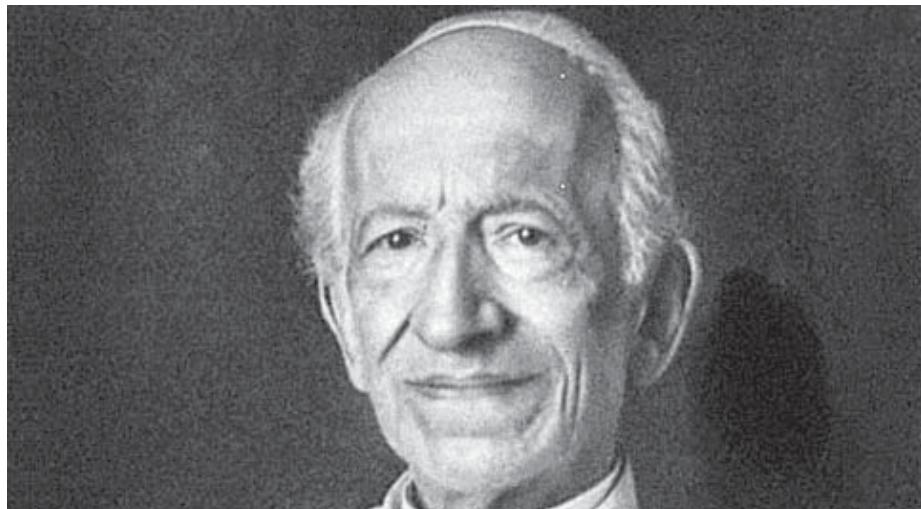
dana dozvola da mogu sami, bez puka, slaviti latinsku misu. Ondje gdje je narod ipak htio doći na misu, a nije htio ni znao latinski odgovarati, biskupi su uputili župnike da mogu tiho celebriati latinski, dok je narod molio svoje molitve. U siječnju 1910., svećenstvo je iz Lupoglava uputilo apel biskupu u Trstu: "Ne možemo nikako prosljediti s provođenjem dekreta", jer je to na štetu vjere i Crkve.

Biskup Nagl je uskoro promoviran za bečkog nadbiskupa, a župnici su nastavili slaviti Boga s narodom i njegovim jezikom. Malo zatim počeo je Prvi svjetski rat koji je završio propašću Austrije i talijanskog okupacijom Istre. Sudbina glagoljanja bila je tada zapečaćena do njene obnove za biskupa Nežića 1952. godine.

Pojava liberalizma i pad vjerskog života

Transformacija istarskog društva odvijala se krajem 19. st. na nekoliko kolosijeka koji su se često međusobno križali: nacionalnom, ideološkom, socijalnom i vjerskom. Liberalni duh Europe krajem 19. i početkom 20. st. pomalo je zahvaćao i seosku hrvatsku sredinu u Istri. Hrvati su postepeno dobivali svoje laike intelektualce, školovane na sveučilištima srednje Europe, koji su bili zadojeni liberalnom ideologijom Tome Massaryka iz Praga, a ta je zazirala od Crkve i vjere. U takve je spadao Kastavac Milan Marjanović (1879.-1955.), koji u svom listu «Pokret» piše: »S klerikalcima nema kompromisa».

Mladi intelektualci, učitelji i pravnici, pomalo utječu na mentalitet u gradićima i selima, gdje se počinje osjećati opadanje vjerskog života, narušavanje vjerskih običaja i tradicija, čak zane-

Papa Leon XIII.

marivanje krštenja djece, ometanja procesija, uvođenje plesa i zabava u korizmi, odbijanja davanja župne redovine (tzv. kongrue) i sl. Kad je 1908. u Puli osnovano akademsko ferijalno društvo «Istra», odbijen je prijedlog Stojana Brajše da se društvo temelji na katoličkim načelima. Stanje duha u Puli pokazuje i primjer iz 1911. kad je 12 radnika iz Bosne otpušteno s posla u Uljaniku zato što nisu došli na posao na zapovjedani blagdan Sv. Josipa. Talijani su protucrkvenu liberalnu ideologiju širili putem masonerije, pa je zanimljivo da se i u malom Žminju spominju masoni (njih petorica) zadojeni Garibaldijevim liberalnim nacionalizmom.

Valja priznati da su ponekad i sami župnici krivi za averziju pučana prema Crkvi. Troškovi uzdržavanja svećenika bili su podijeljeni između doprinosa iz državnog fonda za vjeru i samih vjernika koji su bili dužni davati redovinu «u naturi». Poneki župnici nisu bili osjetljivi za socijalno stanje pojedinih obitelji, pa su i sudskim putem utjerivali svoju redovinu. Poznat je takav slučaj dvojice župnika iz Cerovlja, gdje su vlasti vršile i ovru da bi se naplatila župnikova potraživanja. Poneke su obitelji bile to-

liko siromašne da im se nije imalo ni što zaplijeniti.

Za vrijeme pontifikata pape Lave XIII. konfrontacija liberalnog i kršćanskog društva u Europi došla je do vrhunca. U ovo vrijeme sve se više organiziraju i katolički intelektualci kako bi se suprotstavili materijalističkoj i ateističkoj ideologiji. Izbor pape Pija X (1903.-1914.) označio je oštru borbu protiv modernističkih strujanja u Crkvi i svijetu. Na toj se liniji kod nas našao Anton Mahnić, najprije profesor u Gorici a zatim krčki biskup (1896.-1920.) i glavni inicijator katoličkog pokreta u Istri i Hrvatskoj. U svrhu širenja katoličkog pokreta osnovao je tiskaru u Krku i pokrenuo nekoliko časopisa: *Pučki prijatelj* – poučno-gospodarski list, *Hrvatska straža*, namijenjena hrvatskoj inteligenciji i *Luč* – za katoličke đake. Mahnićev radikalni katolicizam koji se temeljio na vjernosti papi i caru smetao je liberalno orijentiranim Hrvatima koji su držali da on koči nacionalnu borbu Hrvata i Slovenaca za političku slobodu. To je bio razlogom da se ovaj radikalni katolicizam i nije razmahao u Istri, gdje je prevladala umjerena narodnjačka struja okupljena oko «Naše sloge». (Nastavlja se)

Utjecaj sunca na kožu

Malu djecu ne treba nikad izlagati direktnom djelovanju sunca. Izbjegavajte sunčanje od 11 do 16 sati, a važno je znati da i za oblačnih dana možemo dobiti opeklne. Prije odlaska na sunce treba izdašno i na vrijeme nanijeti sredstva za zaštitu i po potrebi ih ponovno nanositi pogotovo na lice, uši, ramena, dekolte.

Piše dr. Irena FEDEL, specijalistica dermatovenerologije

Zemlja kao treći kamenčić od sunca dobiva ni pre malo ni previše topline i svjetlosti za razvoj bogatog životinjskog i biljnog svijeta. UV-zrake odgovorne su za važne funkcije u organizmu, ali i za velik broj oštećenja kože. Temeljno razlikujemo UVA, UVB i UVC zrake. Dok UVA i UVB zrake dopiru do površine Zemlje i do različitih slojeva kože, UVC zrake ozonski omotač u cijelosti apsorbira. Jačina UVB zraka ovisi o godišnjem dobu i dobu dana, dok su UVA zrake konstantnog intenziteta i opasne cijele godine jer prodiru duboko u kožu i pridonose prijevremenom starenju kože. Pod utjecajem sunca stvara se nama neophodan vitamin D.

UVB zrake pretvaraju provitamin D₃ u vitamin D₃ koji ulazi u cirkulaciju i doseže maksimalnu koncentraciju kroz 12-24 sata. Nije dokazano da upotreba fotozaštitne kreme bitno utječe na sintezu vitamina D. Zbog relativno opravdanog straha od rahiča, djeca rođena nakon Drugog svjetskog rata intenzivno su se izlagala suncu od najranije dobi. Osim toga, sedamdesetih godina prošlog stoljeća preplanulost je bila znak zdravlja, ljeputa i blagostanja.

Unatoč upozorenjima, ljudi se i dalje nekontrolirano izlažu suncu. Sve to uz promijenjene, nepovoljne klimatske uvjete (globalno zatopljenje i ozonske rupe) doprinijelo je porastu broja oboljelih od karcinoma kože, uključujući melanom.

Kako smanjiti rizik kod novih generacija? Malu djecu ne treba

nikad izlagati direktnom djelovanju sunca. Izbjegavajte sunčanje od 11 do 16 sati, a važno je znati da i za oblačnih dana možemo dobiti opeklne. Prije odlaska na sunce treba izdašno i na vrijeme nanijeti sredstva za zaštitu i po potrebi ih ponovno nanositi pogotovo na lice, uši, ramena, dekolte.

Kreme sa SPF štite, ali ne neograničeno. Potrebno se dodatno zaštiti odjećom (tamnija odjeća bolje štiti od svijetle) i izbjegavati kozmetiku, dezodorante i parfeme. Neki lijekovi mogu pojačati fotoosjetljivost. Zbog refleksije od vodene ili zemljane površine, sjena nije dovoljna zaštita. U pravilu se koža može sama određeno vrijeme štititi od djelovanja sunca. Koliko je to vrijeme dugo ponajprije ovisi o tipu kože i intenzitetu sunca.

Prema tipu kože razlikujemo fototip I – vrlo svijetla put, pjege, svijetla ili crvena kosa, plave ili zelene oči. Uvijek pocrveni i nikad ne tamni; fototip II - svijetla put, pjege ljeti, plava kosa. Uvijek pocrveni rijetko tamni; fototip III – srednje svijetla put, tamnija kosa svijetlosmeđe oči. Rijetko pocrveni, obično potamni. Ovakav tip kože ima više od 70% populacije; fototip IV - tamna maslinasta koža i tamna kosa (mediteranski tip, američki indijanci); fototip V – crna rasa.

Koji zaštitni faktor ćemo odabrat i ovisi o tipu kože i planiranom boravku na suncu. Vrijeme vlastite zaštite može se produljiti upotrebom odgovarajućeg faktora zaštite. Kreme nas štite svojim mineralnim i/ili kemijskim sastojcima. Sunblock označava

mineralne sastojke (titran dioksid, cink oksid ili željezni oksid). Štite nas refleksijom UV-zraka. Teško se razmazuju i ostavljaju bjelasti trag na površini kože. Sunscreen kreme štite kožu tako da apsorbiraju UV zrake i djelomično ih filtriraju pa manji dio prodire u kožu. Oznaka SPF označava koliko možemo ostati na suncu, a da ne dobijemo sunčane opeklne. Primjerice, ako uobičajeno izgorimo za 15 minuta, zaštitni faktor 25 omogućava nam da ostanemo na suncu $15 \times 25 = 375$ min. Niti jedna krema nije stopostotna zaštita od sunca. Da bismo što dulje održali kožu mladom i zdravom, trebamo se pridržavati i ostalih uputa.

Ako nam se ipak dogodi da zadržbijemo sunčane opeklne, treba što prije potražiti hladovinu i nanijeti emulzije i kreme koje ugodno hlađe i ako je potrebno kortikosteroidne kreme i protuupalne lijekove (acetilsaličilna kiselina, indometacin). U slučaju vrtoglavice, mučnine i povraćanja treba potražiti liječničku pomoć.

Čakule pod ladonjon

JOŽE: Gremo u hlad ladonje, kumpare moj. Ga je sakrabojski steplilo. Svaki stvor išće hlađa. A turišti zuž more se prže kako na ražnju. Ni ga ča je bilo kad ti je delajući zaškurila koža. Bimo rekli da je to kolor ud kampanje. Koža bi sve već spodbila zemji koju si dela.

ZVANE: A lokve su nan bila prva perila i kupališća, kumpare moj. I nisu bile zareštene, zapunjene i zapuštene kako danas.

JOŽE: Ke lokve, da? Blaga ni, a judi su si počeli delati bazene blizu hiže. Certi su se zmislili tr nude kamare na senu (u štali, na lotriji), da gosti uživaju u profumu nego pokošenega sena...

JOŽE: Certi bogatuni, da ne rečen tajkuni, ud bisa ne znaju ča bi već se ziventali, ča bi sobon delali.

ZVANE: Spati na senu – ke lušeca. Ki se je prvi zmislij, njemu će sikira pasti u med. Ke gušt: udisati odore nego pokošene trave. Altroke francuski profumi?

JOŽE: Ča još delati? Ča ponuditi turištan ki dohažaju u naše kraje? Brati šparuge, bjušte, veprin, grklje; trgati grojze; palickati lišnjake, vorihe, mendule; pokušati mošt, rakiju kad teče z lambiką; zvati na prašćinu; ukujući goste u pastirske igre – prašćanje, pikepanje, pjočkanje... Sve to drio štajuna.

ZVANE: Je, kumpare. Orka burela! Napro ti dela fantažija. Kako Boh zapovida proslavili smo i Dan državnosti. Hvala Bogu, smo dočkali i dvajset lit naše mlade države Hrvacke. Pasala je sve dičje bolesti, gambijala mlične zube, pasala vicije ditinstva i udrastanja. Sad smo zaspravje punolitni. Tribamo se nositi, vržmo reći – z odgovornon slobodon. Ko se zduralo kad smo krv prolivali za svoju grudu, čemo, vaja, zdurati i u miru.

JOŽE: Budimo svoji i ustalimo vno ča smo bili, kumpare! Ne stidimo se svoje vire i kulture. U Jevropu da, ma ne puzeći i na kolini, nego zdignutega čela. Imamo ča dati, imamo š čin pojtì. Kako lipa, bula i nakićena nevista ku bi sví stilí.

ZVANE: Ma si ga lipo špjega, kumpare. I tribamo biti svisni svoje vridnosti. Tisti onor, ponos bi se reklo, nan je u velikoj miri zbudija i potakna Sveti Utac Papa, Benedikt Šešnajsti. Nas je dimboko domislja da smo vridni za se i da smo vridni za Jevropu. Oni lipi i štabeli kus na zdravin, krstijanskin korenima ki ubećivaju nove mladice.

Stanko Josip Škunca „Redovništvo u Istri“

U izdanju poduzeća „Josip Turčinović“ iz Pazina ove godine izašla je knjiga Stanka Josipa Škunca „Redovništvo u Istri, povijesni pregled“. Autor je u Uvodnoj riječi napisao: Knjigu koju imate pred sobom nastala je spontano. Bareći se prošlošću franjevaca u Istri, brzo sam zapazio da su na ovom prostoru u prošlosti živjele razmjerno brojne i razne redovničke zajednice među kojima su benediktinci, pavlini i franjevci bili najprijetniji, od kojih su ovi posljednji najviše odoljeli zhubu vremena. S tom problematikom polovicom 19. st. u časopisu „L'Istria“ III (1848.) pozabavio se pisac s inicijalima P.C. (Pietro Kandler) koji, uočavajući velik broj redovničkih ustanova u prošlosti Istre, započa kako „veliki dio povijesti redovničkih zajednica koje su živjele u Istri leži pod ruševinama njihovih samostana. Ukoliko bi ih netko otkopao, učinio bi veliku stvar“. Ovaj skromni rad doprinos je toj želji.

Biskup porečki i pulski mons. Ivan Milovan u svom je prigodnom Uvodu, među ostalim, napisao:

Prateći povijesna razdoblja nastajanja redovničkih zajednica u Istri, njihova procvata te njihove intenzivne aktivnosti na vjerskom, kulturnom, karitativnom i odgojnem polju, bilježeći potom gašenje i nestanak pojedinih kuća i zajednica - bilo zbog nadolaska novih vremena i novih redova ili zbog političkih (ne)prilika te kuge, gladi i rata - autor nam ovde na jednom mjestu daje sažet i dokumentiran pregled ovog segmenta života Crkve, tijekom njezine dvomilenijske povijesti u ovom mikrokosmosu, na našem sročikom poluotoku, u Krasnoj zemlji Istri.

Zahvalni smo o Škunci za knjigu kojom nas je obdario. Svi koji vole ovaj kraj i njegovu prošlost i sadašnjost, vjerujem da će rado i s korišću posegnuti za njom.

Knjiga se može nabaviti u knjižarama „Josip Turčinović“ u Pazinu i Puli. (L)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice: * PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

* PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498

Kapelica Majke Božje od Zdravlja i obitelji u Sv. Martinu Labinskom

Putujući često raznim mjestima, uvi-jek sam sa zanimanjem i poštovanjem gledala razne manje i veće kamene kapelice uz ceste ili na početku sela. Neke su malene, neke veće, ali svaka sa kipom Blažene Djevice Marije ili križem i Isusom. Ljudi donose cvijeće u njih, pale svijeće, mole se ... vjeruju u njih. Vjeruju da ih čuvaju. Rekla sam da i ja želim imati kapelicu, kraj svoje kuće. Da čuva moju obitelj. Moji su se odmah radosno složili sa tim i želja je brzo ostvarena. U našoj je kapelici kip Majke Božje sklopljenih ruku u molitvi...riječi su Ivančice Rupenović Licul iz Sv. Martina.

Velečasni Blaž Bošnjaković blagoslovio je kapelicu na radost mještana ovog kraja.

Ta je kapelica znak naše vjere, i želje da nam se i djeca u toj vjeri odgajaju. Kad svakodnevno prolaze kraj nje neka ih na tu vjeru podsjeća. Kip Majke Božje je prvenstveno Majka Božja od Zdravlja i Obitelji, što nam je najvažnije. I kad god muž i ja želimo zapaliti svijeće za naše pokojne očeve možemo to istog trenutka učiniti u našoj kapelici...poručuje nam sretna majka.

Sljedeći broj Ladonje izlazi 21. kolovoza

Dobra ruka: Albina Šepuka 100 kn